

BKV_ERNO / BKV_ENNO:

O kom je řeč?

Legislativa

Účetnictví a ekonomické řízení

Financování

Transparentnost

=>

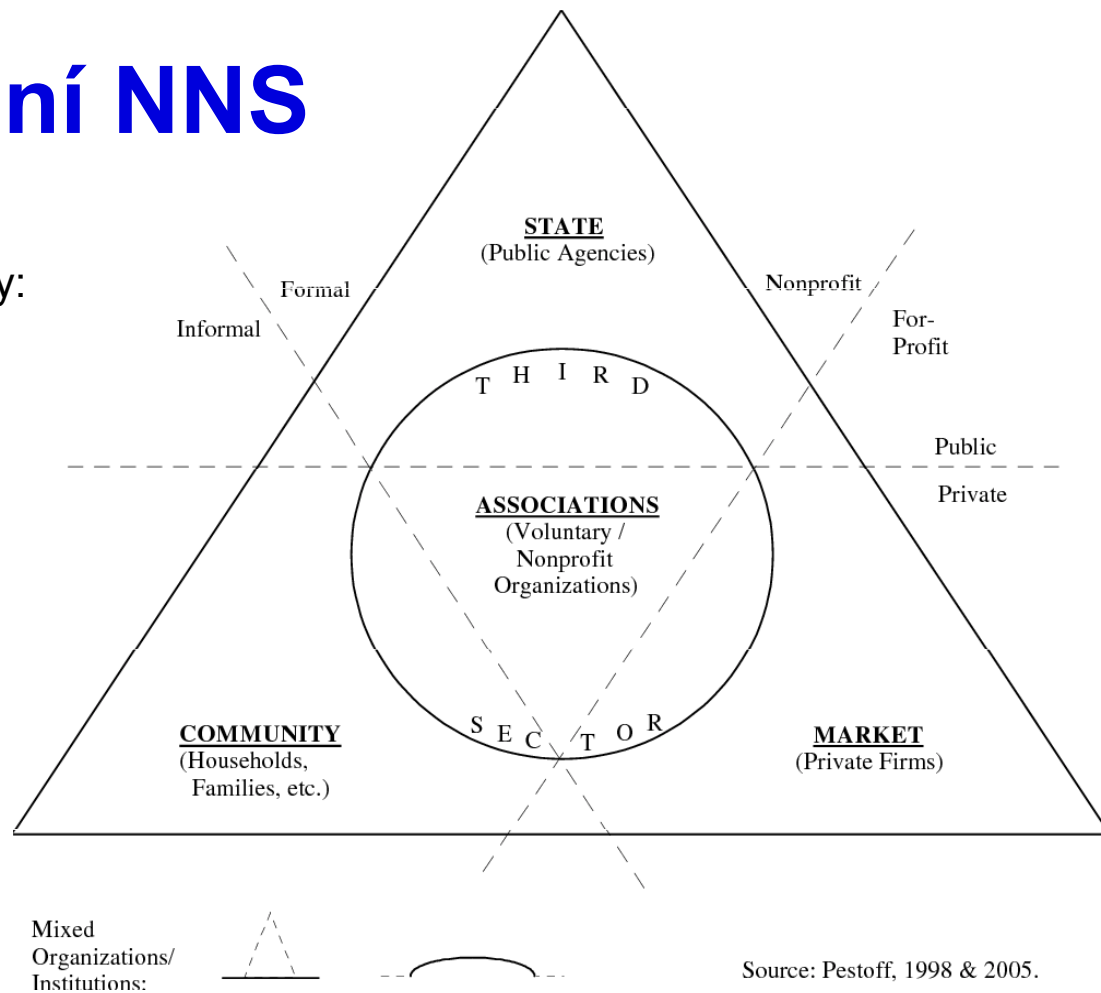
„Semestrální projekt“

Obsah bloku

- základní vymezení sektoru
  - Pestoffův trojúhelník
  - Strukturálně-operacionální definice
- potřeba/podoba sektoru
  - jednofaktorové definice v rychlosti
  - vícefaktorové definice v rychlosti
- funkce sektoru

Základní vymezení NNS

- V. Pestoff (1995) - 3 kritéria, 4 sektory:
  - non-profit vs. for-profit
  - public vs. private
  - formal vs. informal
  - veřejný sektor
  - soukromý ziskový sektor
  - domácnosti
  - NNS

Source: Pestoff, 1998 & 2005.

Pestoff, V.A.: Reforming social services in central and eastern Europe an eleven nation overview, Gryf, Poland, Cracow, 1995

Základní vymezení NNO

- H. K. Anheier & L. M. Salamon (1997, 2011) - „strukturálně-operacionální teorie“:
  - organizovanost (organized),
  - soukromé vlastnictví (private),
  - nerozdělování vytvořeného zisku mezi „vlastníky“ (non-profit),
  - samosprávné řízení a nezávislost (self-governing),
  - dobrovolné zapojení (voluntary).

Ekonomické přístupy k NNO

- třeba:
  - Teorie tržních a vládních selhání - Government Failure (resp. Market Failure) Theory
  - Teorie informační asymetrie - Contract Failure (resp. Informational Assymetry) Theory
  - Teorie státu blahobytu - Welfare State Theory
  - Teorie vzájemné závislosti - Interdependence Theory
- nebo taky:
  - Teorie společenských zdrojů - Social Origins Theory

Funkce NNO

- Servisní: ...
- Advokační: ...
- Zájmová: ...
- Filantropická: ...

Doporučená literatura

HYÁNEK, Vladimír. *Neziskové organizace: teorie a mýty*. Vyd. 1. Brno: Masarykova univerzita. Ekonomicko-správní fakulta, 2011, 131 s. ISBN 9788021056510.

BKV_ERNO / BKV_ENNO:

O kom je řeč?

Legislativa

Účetnictví a ekonomické řízení

Financování

Transparentnost

=>

„Semestrální projekt“

Obsah bloku

- kdo jsou to NNO?
- původní úpravy neziskového sektoru
  - legislativní vymezení
  - jednotlivé právní formy organizací
  - charakteristika původního prostředí
- aktuální úprava neziskového sektoru
  - „nový“ Občanský zákoník
  - právní formy podrobněji
  - „ve vší stručnosti“

Kdo jsou to NNO? (před a po 1. 1. 2014)

- právní neuchopitelnost pojmu „nestátní nezisková organizace“
- dříve:
  - zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
„...nejsou založeni nebo zřízení za účelem podnikání...“
(výčet právních forem, jež splňují výše uvedené, zahrnuje typické formy zařaditelné do NNS a veřejné subjekty)
  - vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud účtují v soustavě podvojného účetnictví
„...hlavním předmětem činnosti není podnikání...“
(výčet právních forem, jež splňují výše uvedené, již jen typické právní formy zařaditelné do NNS)
- dnes:
  - zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
„veřejně prospěšným poplatníkem je poplatník, který (...) jako svou hlavní činnost vykonává činnost, která není podnikáním“
(tzv. negativní výčet právních forem)
  - vyhláška viz výše.

Zákon... (před a před 1. 1. 2014)

Dříve:

- zájmová sdružení právnických osob, pokud mají tato sdružení právní subjektivitu a nejsou zřízena za účelem výdělečné činnosti
- občanská sdružení včetně odborových organizací
- politické strany a politická hnutí
- registrované církve a náboženské společnosti
- nadace a nadační fondy
- obecně prospěšné společnosti
- veřejné vysoké školy
- obce
- organizační složky státu
- kraje
- příspěvkové organizace
- státní fondy
- subjekty, o nichž tak stanoví zvláštní zákon

Dnes (veřejně prospěšným poplatníkem není):

- obchodní korporace
- Česká televize, Český rozhlas, Česká tisková kancelář
- profesní komora nebo poplatník založený za účelem ochrany a hájení podnikatelských zájmů svých členů, u nichž nejsou členské příspěvky osvobozeny od daně, s výjimkou organizace zaměstnavatelů
- zdravotní pojišťovna
- společenství vlastníků jednotek
- rodinná fundace, kterou se pro účely tohoto zákona rozumí nadace nebo nadační fond, 1) který podle svého zakladatelského jednání slouží k podpoře zakladatele nebo osob blízkých zakladateli, nebo 2) jejichž činnost směřuje k podpoře zakladatele nebo osob blízkých zakladateli

Vyhláška... (před a před 1. 1. 2014)

Dříve:

- politické strany a politická hnutí
- občanská sdružení včetně odborových organizací
- církve a náboženské společnosti
- obecně prospěšné společnosti
- zájmová sdružení právnických osob
- organizace s mezinárodním prvkem
- nadace a nadační fondy
- společenství vlastníků jednotek
- veřejné vysoké školy
- jiné účetní jednotky...

Dnes:

- politické strany a politická hnutí
- spolky
- církve a náboženské společnosti
- obecně prospěšné společnosti
- zájmová sdružení právnických osob

- nadace, nadační fondy a ústavy
- společenství vlastníků jednotek
- veřejné vysoké školy

Pohled autority

– ČSÚ / SÚNI – NI (tzv. širší vymezení - 17):

nadace, nadační fondy, obecně prospěšné společnosti, ústavy, veřejné vysoké školy, školské právnické osoby, odbory, spolky, politické strany a politická hnutí, církve a náboženské společnosti, evidované církevní právnické osoby, organizační jednotky odborů, pobočné spolky, stavovské organizace – profesní komory, komory, zájmová sdružení právnických osob, honební společenstva.

– RVNNO – NNO (tzv. užší vymezení - 7):

nadace, nadační fondy, obecně prospěšné společnosti, ústavy, církevní organizace (přesněji evidované církevní právnické osoby, resp. účelová zařízení církví a náboženských společností), spolky a pobočné spolky.

Původní neziskový sektor (před 1. 1. 2014)

- nestátní neziskový sektor = velmi pestré prostředí: velikost / stáří / činnost a dříve také legislativa:
  - občanská sdružení včetně odborových organizací (*zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů*)
  - registrované církve a náboženské společnosti (*zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání...*)
  - nadace a nadační fondy (*zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech*)
  - obecně prospěšné společnosti (*zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech*)

- rozdíly v legislativním vymezení – legislativní „aviváž“
  - ⇒ nerovnoměrnost možností
  - ⇒ horší transparentnost (rejstříky)

Aktuální úprava neziskového sektoru I. (co je nového?)

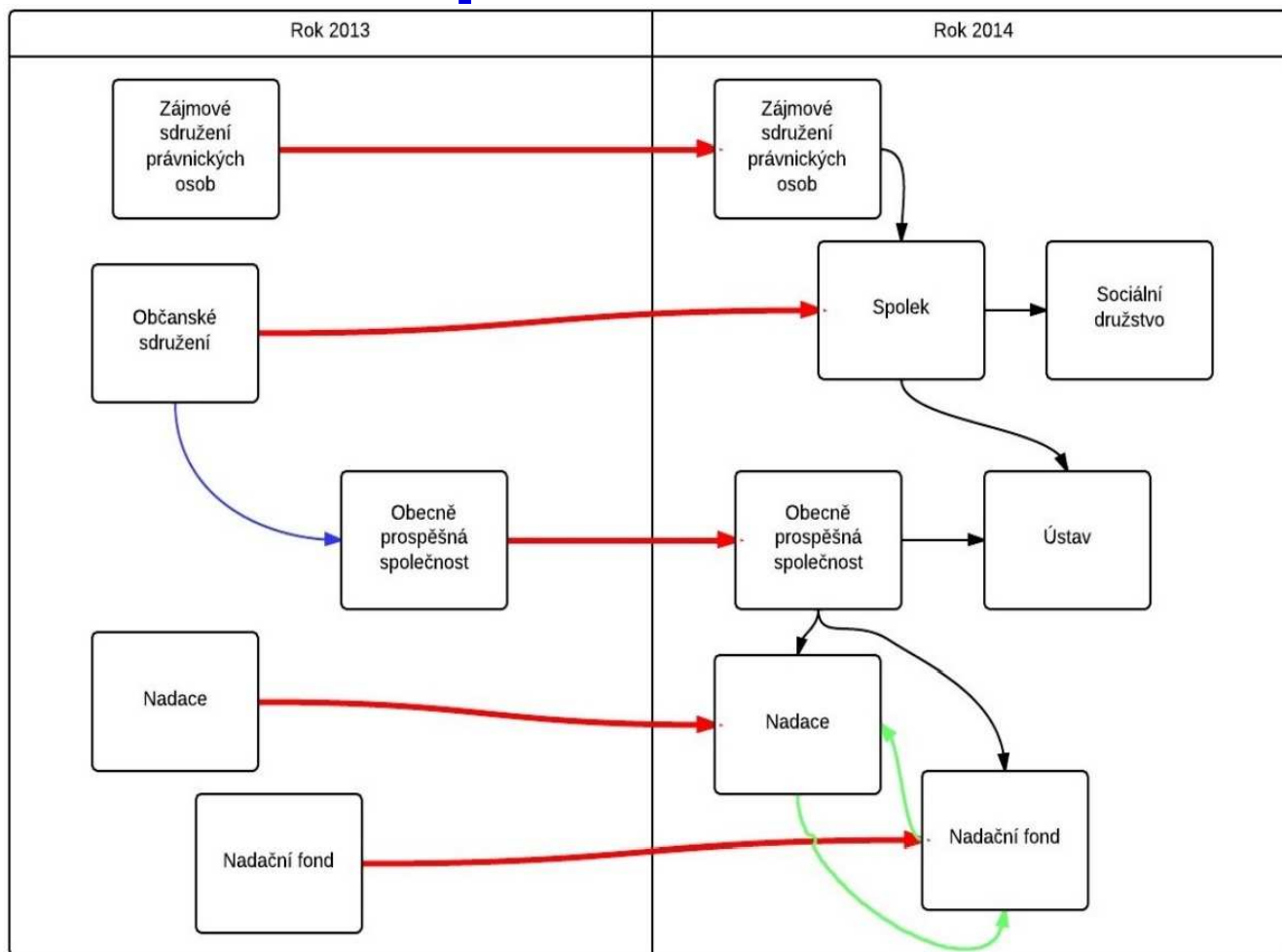
- k 1. 1. 2014 vstoupil v účinnost Nový Občanský zákoník
  - zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník (dále jen „NOZ“)
  - souhrnná úprava pro občanské fungování
  - 3.081 paragrafů na 649 stranách (+ důvodové zprávy)
  - zrušeno 238 předpisů (rozuměj zákonů)
- odstranění provizoria
- sjednocení právních úprav
- odstranění formalismu (právo pro člověka, základní mantinely)
- zásadních 14 prvních paragrafů:
  - důraz na autonomii vůle člověka (většina norem má dispozitivní charakter)
  - vše je dovoleno, co není zakázáno
  - princip právní jistoty
  - předpoklad poctivosti

Aktuální úprava neziskového sektoru II. (co je nového?)

- jednotná úprava řady NNO – prostředí se výrazně mění (zjednodušuje?)
  - „čitelnější“
  - „přehlednější“
- rozlišení právnických osob podle charakteristiky „faktického základu“ do dvou skupiny:
  - korporace (právnické osoby společenství osob)
  - fundace (právnické osoby vytvořené majetkem vyčleněným k určitému účelu)
- zřízeny veřejné rejstříky právnických osob (zákon č. 314/2013 Sb.)
- diskuse kolem veřejné prospěšnosti – ukončena v roce 2018

Aktuální úprava neziskového sektoru III. (co je nového?)

změna ze zákona (červená)
přechod možný jen před 1. 1. 2014 (modrá)
přechod možný dle přechodných ustanovení NOZ (černá)
přechod možný dle NOZ vždy (zelená)

zdroj: J. Benák, 2013, prezentace, BPV_ERNO

O kom bude dnes řeč?

- spolky (*NOZ; § 214 - § 302*)
- nadace a nadační fondy (*NOZ; § 303 - § 401*)
- ústavy (*NOZ; § 402 - § 418*)
- obecně prospěšné společnosti (*NOZ; § 3050; resp. zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech*)
- registrované církve a náboženské společnosti (*zákon č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání...*)

a kolik jich vlastně je? [1](#)

+ organizace na pomezí sektorů:

- sociální družstva (*zákon č. 90/2012 Sb., o korporacích; § 758 - § 773*)
- organizační složky státu (*zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky, resp. zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, resp. zákon č. 128/2000 Sb., o obcích*)
- příspěvkové organizace (*zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech státu, resp. zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, resp. zákon č. 128/2000 Sb., o obcích*)

A teď konkrétněji...

**OBČANSKÉ SDRUŽENÍ => SPOLEK
(korporace)**

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ: původní právní forma

(před 1. 1. 2014)

- principy, na nichž byla občanská sdružení založena:
dobrovolnosti / osobního členství / absence majetkové participace členů / spolkové samosprávy / oddělení od státu
- co bylo pro legislativní úpravu občanských sdružení charakteristické:
atmosféra roku 1989, velmi liberální právní úprava, pestrá paleta aktivit, rozhodovací praxe MV ČR
- základní kontury „občanských sdružení“
  - zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů
  - (právo na svobodné sdružování – svobodná vůle)
  - (netřeba povolení státního orgánu)
  - (nevztahoval se na politické strany a politická hnutí, výdělečné činnosti a církve a náboženské společnosti)
  - (zapovězené aktivity občanských sdružení)
  - (základem organizace – stanov: název, sídlo, cíl, orgány, organizační jednotky, hospodaření)
  - (vznik registrací – přípravný výbor alespoň o 3 osobách – alespoň jeden 18+)

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ: původní právní forma

(před 1. 1. 2014)

- obvyklé aktivity (hlavní vs. vedlejší činnost)
  - odborové organizace
  - tělovýchovné jednoty
  - zahrádkáři
  - rybářské spolky
  - chovatelé včetně včelařů
  - Český červený kříž
  - Obec architektů
  - Obec moravskoslezských spisovatel
  - Asociace muzeí a galerií
  - amatérské kulturní spolky
  - Pionýři
  - Skauti
  - ...
- původní registr již bohužel není funkční

SPOLEK: obecný koncept

- nástupnická organizace občanských sdružení
  - členská základna (min. 3 osoby – nenucené členství, možnost i PO)
  - založeno za společným zájmem
  - činnost „vzájemně“ či „veřejně“ prospěšná
  - hlavní činnost vs. činnost hospodářská/vedlejší/doplňková (možné i podnikání)
  - základem organizace – stanovy: název, sídlo, cíl, orgány, práva a povinnosti členů (možnost vzniku pobočného spolku)
  - název obsahuje buď slovo „spolek“, nebo slova „zapsaný spolek“, příp. „z. s.“
  - povinné orgány: statutární (5 let funkční období) a nejvyšší orgán (čl. schůze) + (možnost zřízení kontrolní komise)
  - vznik zápisem do Veřejného rejstříku (rejstříkový soud – místní krajský soud, spolkový rejstřík)
- přechodné období 2 let pro změnu názvu a 3 let pro změnu stanov do stavu v souladu s NOZ, přechodné období pro transformace na jiné právní formy (ústav, sociální družstvo)

SPOLEK: vzor stanov a spolkový rejstřík

- vzorové stanovy
  - plný internet, [např.](#)
  - závazné pouze to, aby obsahovaly, co definuje NOZ
  - popis postupu založení a vzniku: [např.](#)
- spolkový rejstřík
  - obsahuje základní veřejně dostupné informace o organizacích
  - dostupný [zde](#)

A teď konkrétněji...

**NADACE A NADAČNÍ FOND
(fundace)**

NADACE: obecný koncept

„právnícká osoba soukromého práva, která je tvořena účelovým sdružením majetku, který má svými výnosy sloužit společensky či hospodářsky užitečnému účelu“

- nová úprava původní právní formy:
  - zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník; § 303 - § 401
  - změny proti původní legislativě?
liberalizace (důraz na vůli zakladatele); hospodářsky užitečný účel; (přidružený fond)
- obecně:
  - trvalý charakter
  - neslouží k výdělečným účelům, může však podnikat (vedlejší činnost)
  - veřejně prospěšný účel vs. dobročinný účel nadace
  - držba tzv. „nadační jistiny“ (resp. kapitálu, v min. rozsahu 500.000 Kč)

NADACE: konkrétněji

- založení:
  - na základě nadační listiny (zakládací listina vs. pořízení pro případ smrti) – charakter veřejné listiny
  - obsah nadační listiny: název a sídlo, identifikace zakladatele, účel existence, výše vkladu, výše nadačního kapitálu, identifikace správní rady (statutární orgán) a dozorčí rady (resp. revizora), určení správce nadačního kapitálu, určení podmínek pro poskytování nadačního příspěvku
- fungování:
  - na základě statutu nadace
  - nadační jmění ve vlastnictví avšak bez možnosti volné dispozice
  - forma nadačního jmění může být různá (peníze, nemovitosti, umělecké předměty, cenné papíry...)
  - nadační příspěvky – ne rozpouštění nadačního jmění ale z jeho výnosů
  - možnost tzv. přidruženého fondu – majetkový soubor bez právní subjektivity (majetek ve správě nadace, resp. nadačního fondu - vlastníkem zakladatel) ... nejde o tzv. svěřenský fond (původní vlastník pozbývá vlastnictví)

NADAČNÍ FOND

„právnícká osoba soukromého práva, založená k účelu společensky nebo hospodářsky užitečnému“

- obecně „zjednodušená“ nadace
  - nemusí mít nutně trvalý charakter
  - institucionalizovaná veřejná sbírka
  - nevytváří nadační jistinu ani nadační kapitál
  - předmět vkladu ani dar nemusí splňovat předpoklad trvalého výnosu

ZNÁMÉ NADACE A NADAČNÍ FONDY

- Výbor dobré vůle – nadace Olgy Havlové
- Nadace rozvoje občanské společnosti
- Nadace Dagmar a Václava Havlových VIZE 97
- Nadace Terezy Maxové
- Nadace Adra
- Nadace Charty 77
- Nadace Partnerství
- Nadace Via
- Nadání Josefa, Marie a Zdenky Hlávkových
- Nadace Open Society Fund Praha
- Vzdělávací nadace Jana Husa
- Nadace Veronica
- ...

A teď konkrétněji...

**OBECNĚ PROSPĚŠNÁ SPOLEČNOST
&
ÚSTAV**

OBECNĚ PROSPĚŠNÁ SPOLEČNOST

- původní právní forma, která dnes dožívá (nahrazuje ji „ústav“)

„poskytuje veřejnosti obecně prospěšné služby za předem stanovených a pro všechny stejných podmínek“

- (zakladatelem mohla být právnická i fyzická osoba – včetně obcí a státu)
- (založení na základě zakladací smlouvy či zakladatelské listiny: název a sídlo, identifikace zakladatele, druh obecně prospěšných služeb a podmínky jejich poskytování, identifikace správní rady a způsob jejího jmenování a jednání, identifikace dozorčí rady a způsob jejího jmenování a jednání, hodnotu a označení majetkových vkladů, způsob zveřejňování výroční zprávy o činnosti a hospodaření)
- (nejvyšší orgán: správní rada, statutární orgán: ředitel, kontrolní orgán: dozorčí rada)
- (vznik zápisem do rejstříku vedeného rejstříkovým soudem)
- oblasti aktivit: školství, kultura, sociální péče, zdravotnictví

ÚSTAV: obecný koncept

- nová právní forma (nahrazuje „obecně prospěšnou společnost“)

„provozuje činnosti užitečné společensky nebo hospodářsky s využitím své osobní a majetkové složky. Tyto činnosti jsou provozovány za předem stanovených podmínek a jsou každému rovnocenně dostupné“

- je pro něj charakteristické využití jak osobní, tak majetkové složky

ÚSTAV: konkrétněji

- založení:
  - na základě zakládací listiny nebo pořízením pro případ smrti
  - obsah zakládací listiny: název („ústav“, „zapsaný ústav“, „z. ú.“), sídlo, vymezení účelu (případně i předmět vedlejší činnosti), identifikace správní rady a způsob jejího jmenování a jednání, způsob určení ředitele...
  - nejvyšší orgán: správní rada, statutární orgán: ředitel, kontrolní orgán: dozorčí rada (nemusí nutně být zřízena)
  - vznik zápisem do rejstříku vedeného rejstříkovým soudem
- fungování:
  - na základě statutu ústavu
  - povinnost zveřejňovat výroční zprávu
  - povinnost auditu při obratu vyšším jak 10 mil. Kč

A teď konkrétněji...

**CÍRKEVNÍ PRÁVNICKÉ OSOBY
(CNS => EPO - ÚČELOVÁ ZAŘÍZENÍ)**

CÍRKEVNÍ PRÁVNICKÉ OSOBY I. - CNS

- složka církve a náboženské společnosti (CNS)

„dobrovolné společenství osob s vlastní strukturou, orgány, vnitřními předpisy, náboženskými obřady a projevy víry, založené za účelem vyznávání určité náboženské víry, ať veřejně nebo soukromě, a zejména s tím spojeného shromažďování, bohoslužby, vyučování a duchovní služby“

- základní právo na náboženské vyznání – vycházející z Listiny základních práv a svobod
- upravuje zákon č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech
- většina církevních náboženských skupin má vlastní vnitřní normy, kterými je upravena činnost v rámci instituce (např. Codex Iuris Canonici, kodex kanonického práva ŘKC).

CÍRKEVNÍ PRÁVNICKÉ OSOBY II. - CNS

- církev a náboženská společnost se **stává právnickou osobou** registrací, provedenou na základě žádosti splňující podmínky zákona.
  - žádost na Ministerstvu kultury
  - základní charakteristika církve a náboženské společnosti, jejího učení a poslání
  - zápis o založení církve a náboženské společnosti na území ČR
  - v originále podpisy 300 zletilých občanů ČR nebo cizinců s trvalým pobytem v ČR hlásících se k této církvi či náboženské společnosti
  - pro přiznání zvláštních práv je nezbytné mít podporu alespoň 1 promile obyvatel ČR a splňovat podmínku minimálně 10 leté registrace
  - zároveň musí být doložen základní dokument CNS se všemi náležitostmi podle zákona
- ...církev mohou také vytvářet tzv. **evidované církevní právnické osoby** a to v podobě: **svazů církví a náboženských společností** nebo **účelových zařízení**. Oboje je zakládáno evidencí.
- specifikum v podobě zdroje příjmů – státní příspěvek na činnost, dotace

CÍRKEVNÍ PRÁVNICKÉ OSOBY III. - CNS (k 11. 3. 2022)

1. Apoštolská církev
2. Armáda spásy – církev
3. Bratrská jednota baptistů
4. Buddhismus Diamantové cesty linie Karma Kagřů
5. Církev adventistů sedmého dne
6. Církev bratrská
7. Církev československá husitská
8. Církev Ježíše Krista Svatých posledních dnů v České republice
9. Církev Křesťanská společenství
10. Církev Nová naděje
11. Církev Nový Život
12. Církev Oáza
13. Církev řeckokatolická
14. Církev římskokatolická
15. Církev Slovo života
16. Církev Svatého Řehoře Osvětitel
17. Církev víry
18. Církev živého Boha
19. Českobratrská církev evangelická
20. Evangelická církev augsburského vyznání v České republice
21. Evangelická církev metodistická
22. Federace židovských obcí v České republice
23. Jednota bratrská
24. Kněžské bratrstvo svatého Pia X.
25. Křesťanská církev esejská
26. Křesťanské sbory
27. Luterská evangelická církev a. v. v České republice
28. Mezinárodní společnost pro vědomí Krišny, Hnutí Hare Krišna
29. Náboženská společnost českých unitářů
30. Náboženská společnost Svědkové Jehovovi
31. Novoapoštolská církev v ČR
32. Obec křesťanů v České republice
33. Pravoslavná církev v českých zemích
34. Ruská pravoslavná církev, podvorje patriarchy moskevského a celé Rusi v České republice
35. Slezská církev evangelická augsburského vyznání
36. Slované – náboženská společnost
37. Společenství baptistických sborů
38. Společenství buddhismu v České republice
39. Společenství Josefa Zezulky
40. Starokatolická církev v ČR
41. Théravadový buddhismus
42. Ústředí muslimských obcí
43. Višva Guru Díp Hindu Mandir – české hinduistické společenství
44. Višva Nirmala Dharma

CÍRKEVNÍ PRÁVNICKÉ OSOBY IV. - EPO

- **evidovaná právnická osoba** (EPO) vzniká založením příslušným orgánem registrované církve a náboženské společnosti podle jejího základního dokumentu.
- mezi EPO patří: svazy a **úcelová zařízení** (jejich hlavním úkolem je „*poskytovat obecně prospěšné charitativní, sociální nebo zdravotnické služby a to veřejnosti za předem stanovených a pro všechny uživatele stejných podmínek*“)
- návrh pro evidence EPO musí obsahovat zakládací listinu (název a identifikace zakladatele, název a sídlo účelového zařízení, označení a identifikace statutárního orgánu, stanovy...)
- evidenci EPO provádí Ministerstvo kultury

A teď konkrétněji...

ORGANIZACE NA POMEZÍ SEKTORŮ:

- sociální družstvo
- organizační složky státu
- příspěvkové organizace

Sociální družstva

- *„družstvo, které soustavně vyvíjí obecně prospěšné činnosti směřující na podporu sociální soudržnosti za účelem pracovní a sociální integrace znevýhodněných osob do společnosti s přednostním uspokojováním místních potřeb a využíváním místních zdrojů podle místa sídla a působnosti sociálního družstva, zejména v oblasti vytváření pracovních příležitostí, sociálních služeb a zdravotní péče, vzdělávání, bydlení a trvale udržitelného rozvoje.“*
- upravuje zákon č. 90/2012 Sb., o korporacích; § 758 - § 773
- členská základna (právnícké i fyzické osoby bez omezení)
- fyzické osoby v postavení: zaměstnanců, dobrovolníků, příjemců služeb
- možnost rozdělování až 33 % ze zisku mezi členy (zbytek zpět do aktivit)
- možnost podnikání

Organizační složky

- organizace veřejné správy (tj. veřejného sektoru)
- upraveno v rámci: *zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky, resp. zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, resp. zákona č. 128/2000 Sb., o obcích*
- vzniká a zaniká rozhodnutím příslušné úrovně rozpočtu – stát či ÚSC
- při jejím zřízení musí zřizovatel vydat zřizovací listinu (viz zákon)
- není samostatnou právní osobou
- její zaměstnanci jsou zaměstnanci zřizovatele
- není účetní jednotkou - příjmy a výdaje (rozpočet) organizační složky jsou obsaženy v rozpočtu jejího zřizovatele
- například ve formě: kulturních a informačních center, knihoven

Příspěvkové organizace

- organizace veřejné správy (tj. veřejného sektoru)
- upraveno v rámci *zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech státu, resp. zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, resp. zákona č. 128/2000 Sb., o obcích*
- vzniká a zaniká rozhodnutím zastupitelstva ÚSC
- při založení zřizovatel vydá zřizovací listinu a podá návrh na její zápis do rejstříku subjektů
- je samostatnou právnickou osobou, která má ve správě majetek svého zřizovatele (vymezeno ve zřizovací listině)
- může mít vlastní zaměstnance
- je samostatnou účetní jednotkou
- má možnost provádět vedlejší (hospodářské) činnost (vymezeno ve zřizovací listině)
- například ve formě: mateřských, základní či středních škol, ZUŠ, muzeí apod.

Humor?

K zamyšlení

- Obec ve spolupráci s místními občany chce zřídit dům pro seniory s pečovatelskou službou.
- Skupina nadšených včelařů z regionu, chce vytvořit sdružení, v němž by si vzájemně pomáhali ve svém koníčku a sdíleli své zkušenosti.
- Skupina nadšenců organizujících sportovní aktivity v obci chce přesunout svoji působnost z veřejných prostranství a pořídit si vlastní sportovní areál v obci.
- Zámožná občanka nejmenované obce chce odkázat své uspořené prostředky tak, aby z nich měli užitek obyvatelé její milované nejmenované obce.
- Skupina dobrovolných herců (dosud hrající bezplatně v budově obce) musí koupit divadelní budovu, které se obec zbavuje.
- Skupina podnikavých občanů chce dát práci znevýhodněné skupině osob v malé prádelně a nezáleží jim na osobním zisku, pouze na prospěchu svojí cílové skupiny.

Shrnutí

- klíčová úloha nového Občanského zákoníku
- tradiční právní formy nestátních neziskových organizací
  - občanské sdružení => spolek
  - nadace a nadační fond
  - obecně prospěšná společnost – ústav
  - církevní a náboženské společnosti (CNS > EPO)
- organizace na pomezí sektorů
  - sociální družstvo
  - organizační složka státu
  - příspěvková organizace

Doporučená literatura

zákon č. 89/2012 Sb. Občanský zákoník

další v textu zmiňovaná legislativa

DOBROZEMSKÝ, Václav a Jan STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v teorii*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016.
ISBN 978-80-7552-103-3.

BKV_ERNO / BKV_ENNO:

O kom je řeč?

Legislativa

Účetnictví a ekonomické řízení

Financování

Transparentnost

=>

„Semestrální projekt“

Obsah bloku

- účetnictví NNO
  - účetnictví
  - účetní legislativa
  - specifika účetnictví NNO (rozsah, výkazy, doklady, archivace)
- k čemu účetnictví také slouží?
  - zdanění NNO
  - podklad ekonomického řízení
- nástroje ekonomického řízení a finanční analýzy z rychlíku
  - základní nástroj ekonomického řízení – rozpočet
  - náklady v NNO (jejich kalkulace)
  - výnosy v NNO
  - na cestě za finančním zdravím... finanční analýza ve vší obecnosti

Účetnictví

- informační systém, který poskytuje základní informace o finančních aktivitách a stavu majetku účetní jednotky
- účetnictví musí být (§ 8, 563/1991 Sb., zákona o účetnictví):
  - správné (neodporuje zákonu),
  - úplné (obsahuje vše),
  - průkazné (navázáno na skutečnost),
  - srozumitelné (nadáno schopností jednoznačně určit informace),
  - trvalé (uchovatel informací).
- účetnictví plní tyto funkce:
  - evidenční,
  - analyticko-vyhodnocovací,
  - kontrolní.
- uživatelé: interní vs. externí.

Legislativní úprava účetnictví

- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška č. 325/2015 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které vedou jednoduché účetnictví
- vyhláška č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví pro účetní jednotky, jejichž hlavním předmětem činnosti není podnikání
- české účetní standardy pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání (standardy č. 401 – 414)
- vnitřní předpisy organizace (stanovy, organizační řád...)
- vnitřní směrnice organizace (o finančním řízení, o účetnictví...)

Vyhlášky

– Kdo se jimi „řídí“?

č. 504/2002 Sb.: politické strany a politická hnutí / spolky a pobočné spolky / církve a náboženské společnosti / obecně prospěšné společnosti / zájmová sdružení právnických osob / nadace, nadační fondy, ústavy / společenství vlastníků jednotek / veřejné vysoké školy / jiné účetní jednotky...

č. 325/2015 Sb.: spolky a pobočné spolky / odborové organizace, pobočné odborové organizace, mezinárodní odborové organizace nebo pobočné mezinárodní odborové organizace / organizace zaměstnavatelů, pobočné organizace zaměstnavatelů, mezinárodní organizace zaměstnavatelů nebo pobočné mezinárodní organizací zaměstnavatelů / církve, náboženské společnosti, resp. evidované právnické osoby / honební společenstva

– Co upravují?

- kdo je účetní jednotkou
- co je předmětem účetnictví
- jak vypadá účetní záznam
- jak vypadá účetní závěrka
- atd.

České účetní standardy

- 401 – účty a účtování na účtech
- 402 – otevírání a uzavírání účetních knih
- 403 – inventarizační rozdíly
- 404 – kursové rozdíly
- 405 – deriváty
- 406 – cenné papíry, podíly a směnky
- 407 – opravné položky k pohledávkám, rezervy a pohledávky po lhůtě splatnosti
- 408 – krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry
- 409 – dlouhodobý majetek
- 410 – zásoby
- 411 – zúčtovací vztahy
- 412 – náklady a výnosy
- 413 – vlastní zdroje a dlouhodobé závazky
- 414 – přechod z jednoduchého účetnictví na účetnictví

(metody a postupy vedení účetnictví)

Účetnictví NNO

- NNO musí plně respektovat zákon o účetnictví (přechod od výdajového k akruálnímu principu)
- výdajový princip (účtuji v okamžiku, kdy dojde ke změně stavu finančních prostředků)
výdaj: skutečně vydané prostředky
příjem: skutečně přijaté prostředky
- akruální princip (účtuji v okamžiku, kdy událost nastala – bez ohledu na změnu stavu finančních prostředků)
náklad: vznikají spotřebou zdrojů v peněžním vyjádření, neznamenaají nutně výdaj prostředků
výnos: hmotné toky v peněžním vyjádření, neznamenaají nutně příjem prostředků
- **formy účetnictví:**

jednoduché účetnictví	X	podvojně účetnictví
		(zjednodušený X plný rozsah)

Jednoduché účetnictví

- upraveno zákonem o účetnictví, resp. vyhláškou č. 325/2015 Sb.
- mohou vést vybrané NNO:
spolek a pobočný spolek, odborová organizace, organizace zaměstnavatelů, církve a náboženské společnosti a honební společenstva
- **za předpokladu, že:**
  - nejsou plátcem DPH;
  - jejich celkové příjmy nepřesáhnou 3 mil. Kč;
  - hodnota jejich majetku nepřesáhne 3 mil. Kč.
- předmětem jsou příjmy a výdaje, majetek a závazky
- peněžní deník
- kniha pohledávek a kniha závazků
- pomocné knihy o ostatních složkách majetku
- přehled o majetku a závazcích a přehled o příjmech a výdajích

Zjednodušený rozsah účetnictví

- upraveno zákonem o účetnictví, resp. vyhláškou č. 504/2002 Sb.
- mohou vést vybrané NNO:
spolek a pobočný spolek, odborová organizace, organizace zaměstnavatelů, církve a náboženské společnosti, honební společenstva, obecně prospěšné společnosti, nadační fondy, ústavy, společenství vlastníků jednotek a bytová a sociální družstva
- **za předpokladu, že** naplňují atributy mikro (a malých) účetních jednotek, tedy splňuje alespoň dvě ze tří kritérií:
  - aktiva celkem nižší jak 9 mil. Kč (resp. 100 mil. Kč)
  - roční úhrn čistého obrátu nižší jak 18 mil. Kč (resp. 200 mil. Kč)
  - průměrný počet zaměstnanců v průběhu účetního období 10 a méně (resp. 50 a méně)
- podvojně zápisy „o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků včetně dluhů a jiných pasiv, dále o nákladech, výnosech a o výsledku hospodaření“
- „zjednodušený“ účetní rozvrh – pouze účtové třídy a účtové skupiny
- možnost amerického deníku – spojení hlavní knihy a účetního deníku
- netřeba účtovat o některých aspektech (tvorba rezerv a opravných položek, časové rozlišení apod.)
- 54 – zjednodušený rozsah účetní závěrky: rozvahy a výkazu zisku a ztráty

Účetnictví v plném rozsahu

- upraveno zákonem o účetnictví, resp. vyhláškou č. 504/2002 Sb.
- mohou vést všechny NNO
- **„rozšíření“ zjednodušeného rozsahu spočívá v:**
  - „úplný“ účetní rozvrh (odlišnosti proti rozvrhu v ziskovém sektoru)
  - práce účetním deníkem a hlavní knihou
  - účetní závěrka coby komplexní přehled
- v podstatě tak, jak je zvykem pro ziskové organizace (se specifiky NNO)
  - „lepší“ uspořádání dat – více přehledné...
  - více výkazů, které jsou více podrobné...
- některé neziskové organizace však „dokonalé“ výkazy nepotřebují a z toho důvodu volí jednodušší formu vedení účetnictví

Účetní výkazy – podrobněji

- výkaz zisku a ztráty (údaje o nákladech a výnosech za rok činnosti organizace) v členění nákladů na hlavní a hospodářskou činnost
- rozvaha (bilance) – základní přehled o majetku organizace, způsobu jeho krytí a jeho vývoji
- příloha účetní závěrce – „doprovodný text k účetní závěrce“
- (přehled o peněžních tocích) – výkaz o změnách finančních prostředků podniku
- (přehled o změnách vlastního kapitálu) - ...
- zveřejnění ve sbírce listin veřejných rejstříků, resp. ve výroční zprávě (pokud musí mít účetní závěrku ověřenou auditorem)
  - za rok 2014 nejpozději zveřejnit do 31/03/2016
  - za rok 2015 nejpozději zveřejnit do 30/11/2017
  - X
  - mikro a malé účetní jednotky nemusí zveřejňovat výkaz zisku a ztráty, pokud jim to neukládá zvláštní právní předpis (tedy mají povinnost zveřejňovat jen rozvahu)!!!

Jak vypadá účetní doklad 1

- účetní doklad – záznam, kterým účetní jednotka prokazuje proběhlou skutečnost, slouží jako základ pro zápis v účetnictví (tzv. účetní záznam)
- prvotní vs. druhotný (účetní) doklad
- příklady prvotních dokladů:
  - paragon, nájemní smlouva;
  - přijatá / vydaná faktura;
  - výpis z běžného účtu;
  - inventurní soupis.
- příklady účetních dokladů:
  - výdejový / příjmový pokladní doklad;
  - přijatá / vydaná faktura;
  - výpis z běžného účtu;
  - interní doklad.
- náležitosti prvotních (resp. účetních) dokladů:
  - (označení účetního dokladu),
  - obsah hospodářské (účetní) operace,
  - peněžní částka nebo informace o ceně za měrnou jednotku a vyjádření množství,
  - okamžik vystavení prvotního dokladu,
  - (okamžik uskutečnění účetního případu),
  - identifikace stran hospodářské operace,
  - (podpisový záznam osoby odpovědné za účetní případ a za zaúčtování).

Jak vypadá účetní doklad 2

VÝDAJOVÝ POKLADNÍ DOKLAD č. 140036 ze dne 30.6. 1999

Firma: **JUNÁK** - svaz skautů a skautek ČR
PARDUBICKÝ KRAJ
Lexova 2252, 530 02 Pardubice
IČO: 708 81 333 ev.č. 530

DIČ: _____

Cena bez DPH _____
+ .....% DPH _____
Celkem Kč 60,-

Slovy šedesát Kč

Vyplaceno komu Sr. Vrmáček, Makusova 6
Pardubice DIČ: _____

Účel platby základ do str. kamery

Vydal: [Signature] Přijal: Vrmáček

Tisk Běžný, 100 000 000 22 001

Účetní doklad

(Metodika č. 8: Doklady v účetnictví (Junák))

KOTVA a.s.
nan. Republika 37 Praha 1
644 - Zelazarstvi
DIČ: 001-60193808

Cis. dokladu 151641

BATERIE		60,00	Kc
4810000100	4 *	15,00	

CELKEM 60,00 Kc

HOTOVE	60,00	Kc
VRATIT	0,00	Kc

DPH 22,00% = 10,90 z 60,00 Kc
Základ dane (cena bez DPH) 49,10 Kc

Pokladni místo číslo 646
***** Dekujeme za Vasi navstevu *****

159456 644 646 3 3 29.06.99 11,10

Prvotní doklad

Archivace účetních dokladů

- účetní doklad – podklad, kterým účetní jednotka prokazuje proběhlou skutečnost, slouží jako základ pro zápis v účetnictví

Druh dokumentu	Počet let archivace
stejnopisy evidenčních listů	3 roky
účetní záznamy, kterými účetní jednotky dokládají formu vedení účetnictví	5 let
účetní doklady	5 let
účetní knihy	5 let
odpisové plány	5 let
inventurní soupisy	5 let
účtový rozvrh	5 let
pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti	6 let
účetní uzávěrka	10 let
výroční zpráva	10 let
daňové doklady pro DPH	10 let
mzdové listy nebo účetní záznamy o údajích potřebných pro účely důchodového pojištění	30 let

www.inkam.cz/SPRAVA-DOKUMENTU/Archivace-dokladu-podle-zakona.html

K čemu účetnictví také slouží?

Zdanění NNO

- NNO jsou zdaňovány v tzv. specifickém daňovém režimu
- stát poskytuje NNO určité výhody – nepřímá podpora státem
- NOZ a veřejná prospěšnost – původní koncept vs. skutečnost („veřejně prospěšný poplatník“ vymezený dle právní formy) (negativní vymezení)
- proč specifický daňový režim?
  - NNO snižují výdaje státu
  - NNO představují dodatečné přínosy pro společnost (poskytují služby za nulové nebo zvýhodněné ceny)
- Daň z příjmů právnických osob (*hlavní vs. vedlejší činnost*)
  - *jsou předmětem daně* (např. příjmy z reklam, nájmu, úroky)
  - *jsou předmětem daně ale jsou od daně osvobozené* (např. členské příspěvky ze stanov)
  - *nejsou předmětem daně* (např. příjmy odpovídající výdejům, dotace, atd.)
- Daň z přidané hodnoty (*za specifických podmínek se musí NNO stát plátcem DPH: ekonomická činnost, pořizuje zboží z jiného členského státu EU*)
- Daň z nemovitých věcí (*osvobození při užívání pro účely organizace*)
- Daň silniční (*pokud není zdaněna činnost, v rámci které je vozidlo užíváno, dojde k osvobození*)

K čemu účetnictví také slouží?

Podklad ekonomického řízení

- **ekonomické řízení:** jakým způsobem lze využívat finanční prostředky v organizaci pro naplňování jejich cíle
- **početnictví:** finanční účetnictví (a výkaznictví); vnitropodnikové/manažerské účetnictví; podniková statistika a rozbor
- jeden z hlavních nástrojů operativního finančního řízení všech organizací je **ROZPOČET:**
  - finanční plán (realistický předpoklad) – kolik peněz bude potřeba / kde peníze vezmeme
  - vyjádření cílů NNO v peněžních jednotkách
  - sestavován v kolektivu: zdola nahoru / shora dolů
  - různé metody: přírůstková metoda / metoda z nulové báze
  - různé podoby: krátkodobý / střednědobý / dlouhodobý; pevný / pružný; klouzavý / časově vymezený...
  - různé formy: programový (dělení celku podle jednotlivých aktivit) / zdrojový (náklady a k nim přiřazené výnosy)
- dalším základním nástrojem může být **CASHFLOW:**
  - přehled peněžních toků (kdy / kolik / kam / a hlavně kolik zbývá)

Příklad programového rozpočtu

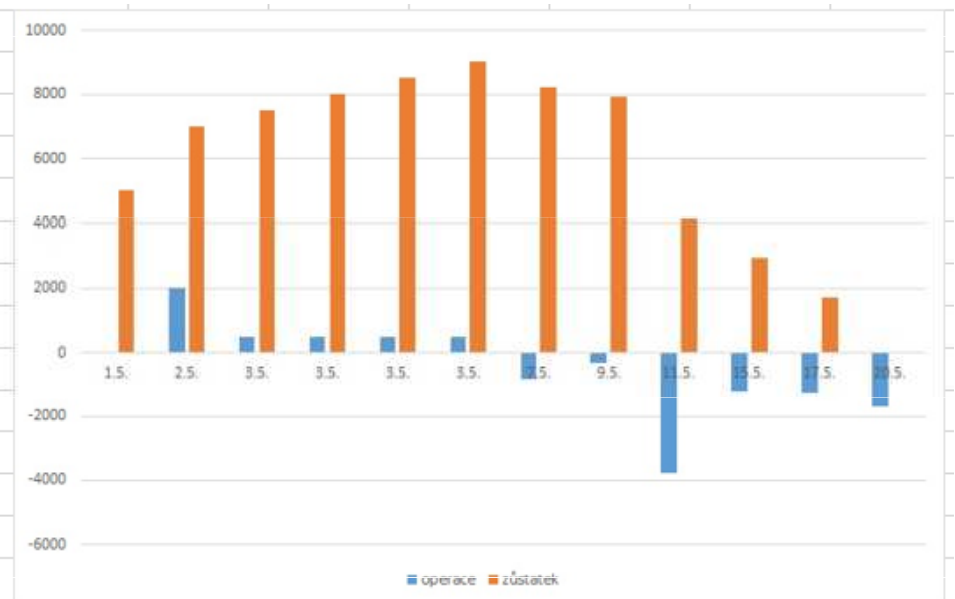
PRIJMY	výuka	ubytování	pronájem	strava	prodej	provoz	celkem
výnosy výuka							
výnosy pronájem							
výnosy ubytování							
výnosy stravovací činnost							
výnosy prodej							
dary							
dotace provoz							
dotace mzdy							
dotace OPŽP							
CELKEM							
VÝDAJE	výuka	ubytování	pronájem	strava	prodej	provoz	celkem
osobní náklady ...							
dpp ...							
opravy a rozvoj materiálu							
údržba a revize							
ostatní služby (telefon, internet, pojištění...)							
bankovní poplatky							
manka, škody a zaokrouhlovací rozdíly							
poplatky a daně							
elektřina							
elektřina pro vytápění							
materiál výuka							
obnova materiálu - výuka							
vybavení dotovatelné - výuka							
materiál provoz a úklid							
obnova materiálu - provoz							
vybavení dotovatelné - provoz							
materiál kuchyně							
obnova materiálu - kuchyně							
vybavení dotovatelné - kuchyně							
materiál prodej - zboží							
služby provoz							
služby výuka							
služby ubytování / pronájem (obrátky prádla)							
cestovné výuka							
provoz motorových vozidel							
CELKEM							
HV							

Příklad zdrojového rozpočtu

VÝDAJE	částka celkem	PŘÍJMY									částka celkem
		výnosy výuka	výnosy pronájem	výnosy ubytování	výnosy stravovací činnost	výnosy prodej	dary	dotace provoz	dotace mzdy	dotace OPŽP	
osobní náklady ...											
dpp ...											
opravy a rozvoj materiálů											
údržba a revize											
ostatní služby (telefon, internet, pojištění...)											
bankovní poplatky											
manka, škody a zaokrouhlovací rozdíly (včetně dalších dokladů daň. neuznatelných)											
poplatky a daně											
elektřina											
elektřina pro vytápění											
materiál výuka											
obnova materiálů - výuka											
vybavení dotovatelné - výuka											
materiál provoz a úklid											
obnova materiálů - provoz											
vybavení dotovatelné - provoz											
materiál kuchyně											
obnova materiálů - kuchyně											
vybavení dotovatelné - kuchyně											
materiál prodej - zboží											
služby provoz (odpady, účetnictví externistou, kopírování...)											
služby výuka											
služby ubytování / pronájem (obrátky prádla)											
cestovné výuka											
provoz motorových vozidel											
CELKEM											

Příklad cashflow

		operace	zůstatek
			0
1.5.	počáteční stav 5000,-	5000	5000
2.5.	vkład hotovosti do pokladny 2000,-	2000	7000
3.5.	příjem platby úč. poplatku - Novák 500,-	500	7500
3.5.	příjem platby úč. poplatku - Veverka 500,-	500	8000
3.5.	příjem platby úč. poplatku - Prášková 500,-	500	8500
3.5.	příjem platby úč. poplatku - Zelenka 500,-	500	9000
7.5.	nákup potravin - chléb, cibule, jablka, tatrnaky... 800,-	-800	8200
9.5.	telefonní náklady 300,-	-300	7900
11.5.	ubytování - předem	-3750	4150
15.5.	doprava tam	-1200	2950
17.5.	doprava zpět	-1250	1700
20.5.	převod zůstatku na bankovní účet	-1700	0

Náklady (ekonomická rovina) v NNO

- **náklady** = peněžní vyjádření spotřebovaných výrobních faktorů
- představují jednu ze stran rozpočtu

- můžeme je rozlišovat podle druhu:
- **přímé náklady** – lze snadno přiřadit k výkonu (například podělit počtem vyrobených kusů)
- **režijní náklady** (nepřímé náklady) – k výkonu nelze přiřadit jednoduše

- kalkulace = přiřazování nákladů k jednotlivým výkonům organizace, různé metody (viz .xls soubor):
  - prostá metoda dělením (*rovnoměrné rozdělení mezi všechny kusy*)
  - metoda dělením s poměrovými čísly (*rozdělení mezi výkony v poměru podle normy*)
  - metoda přírážková (*rozdělení podle přírážky vyčíslené dle přímých nákladů*)
  - ...

- kalkulace coby základ **cenotvorby**

Příklad kalkulací

PROSTÁ METODA DĚLENÍM (náklady/ks)	náklady celkem za podnik	produkt 1		produkt 2		produkt 3	
		ks/výroba	čas/ks	ks/výroba	čas/ks	ks/výroba	čas/ks
		13	1	15	1	17	1
		náklady na množství	náklady na jednici	náklady na množství	náklady na jednici	náklady na množství	náklady na jednici
přímé náklady	5 000,00	1 250,00	96,15	1 750,00	116,67	2 000,00	117,65
nepřímé náklady	7 000,00	2 022,22	155,56	2 333,33	155,56	2 644,44	155,56
celkem	12 000,00	3 272,22	251,71	4 083,33	272,22	4 644,44	273,20

METODA DĚLENÍM S POMĚROVÝMI ČÍSLY (náklady/(ks*norma))	náklady celkem za podnik	produkt 1		produkt 2		produkt 3	
		ks/výroba	čas/ks	ks/výroba	čas/ks	ks/výroba	čas/ks
		13	1	15	2	17	5
		náklady na množství	náklady na jednici	náklady na množství	náklady na jednici	náklady na množství	náklady na jednici
přímé náklady	5 000,00	1 250,00	96,15	1 750,00	116,67	2 000,00	117,65
nepřímé náklady	7 000,00	710,94	54,69	1 640,63	109,38	4 648,44	273,44
celkem	12 000,00	1 960,94	150,84	3 390,63	226,04	6 648,44	391,08

METODA PŘÍRÁZKOVÁ (dle rozvrhové základny)	náklady celkem za podnik	produkt 1		produkt 2		produkt 3	
		ks/výroba	čas/ks	ks/výroba	čas/ks	ks/výroba	čas/ks
		13	1	15	2	17	5
		náklady na množství	náklady na jednici	náklady na množství	náklady na jednici	náklady na množství	náklady na jednici
přímé náklady	5 000,00	1 250,00	96,15	1 750,00	116,67	2 000,00	117,65
nepřímé náklady	7 000,00	1 750,00	134,62	2 450,00	163,33	2 800,00	164,71
celkem	12 000,00	3 000,00	230,77	4 200,00	280,00	4 800,00	282,35

ROZVRHOVÁ ZÁKLADNA (přímé / nepřímé náklady)	140%
---	------

Výnosy (ekonomická rovina) v NNO

- **výnosy** = peněžní vyjádření výkonů
- představují jednu ze stran rozpočtu

- jaké finanční zdroje NNO má a v jaké výši je může očekávat?
- komplikované odhadnout výši výnosů
- základní **druhy** výnosů:
  - tržby za realizované výkony
  - dotace ze státního rozpočtu a z rozpočtů krajů a obcí
  - granty
  - dary fyzických a právnických osob
  - členské příspěvky
  - přijaté úroky
  - příjmy z reklam
  - veřejné sbírky
  - atd.

- rozlišujeme volné a vázané zdroje

Pokročilejší nástroje...

- **ekonomické řízení:** jakým způsobem lze využívat finanční prostředky v organizaci pro naplňování jejich cíle
- **početnictví:** finanční účetnictví (a výkaznictví); vnitropodnikové/manažerské účetnictví; podniková statistika a rozborů

=> od Finančního řízení, přes Finanční analýzu k Finančnímu zdraví

- **Finanční řízení:**

cíl: zaměřit se na veškeré ekonomické vazby organizace, tak aby organizace mohla naplňovat smysl své existence bez toho, aniž by byla ohrožena její finanční stabilita

aktivita: finanční plánování / rozhodování / operativní řízení / analýza / kontrola

- **Finanční analýza:**

cíl: pomáhá z dostupných účetních dat získat dodatečné informace např. pro posouzení finančního zdraví organizace

základní etapy: zjištění základních charakteristik / určení odchylek od standardů / podrobnější analýza zvolených oblastí / identifikace příčin nežádoucího stavu

metodický aparát: poměrové ukazatele / horizontální analýza / vertikální analýza ... sofistikovanější nástroje třeba jako bonitní-bankrotní modely

- **Bonitní-bankrotní modely:**

cíl: sofistikované nástroje pro zhodnocení aktuálního stavu a stanovení predikce

viz třeba www.fikane.cz

Shrnutí

- účetnictví a zdanění NNO
  - účetnictví
  - účetní legislativa
  - specifika účetnictví NNO (rozsah, výkazy, doklady, archivace, zdanění)

- ekonomické řízení NNO
  - ekonomické řízení z teorie
  - základní nástroj ekonomického řízení – rozpočet
  - náklady v NNO (jejich kalkulace)
  - výnosy ve vší obecnosti v NNO
  - je libo pokročilejší nástroje?

Doporučená literatura

v textu zmiňovaná legislativa

DOBROZEMSKÝ, Václav a Jan STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v teorii*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-103-3.

DOBROZEMSKÝ, Václav a Jan STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v praxi*. 2., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-476-8.

www.fikane.cz (metodika)

Pro vážné zájemce:

[Pejcal & Vyskočil, 2015](#) – o finanční analýze v případě obecně prospěšných společností

[Kolaříková & Pejcal, 2018](#) – o finančním zdraví nadací

[Pejcal, 2021](#) – o konstrukci hodnotících a predikčních nástrojů NNO

BKV_ERNO / BKV_ENNO:

O kom je řeč?

Legislativa

Účetnictví a ekonomické řízení

Financování

Transparentnost

=>

„Semestrální projekt“

Obsah bloku

- „teoretický“ úvod
  - financování NNO v ČR
  - co je přímá a co nepřímá veřejná podpora?
  - kdo jakou podporu poskytuje?
  - co je Rozbor financování NNO z VR
- ...
- shrnutí závěrem

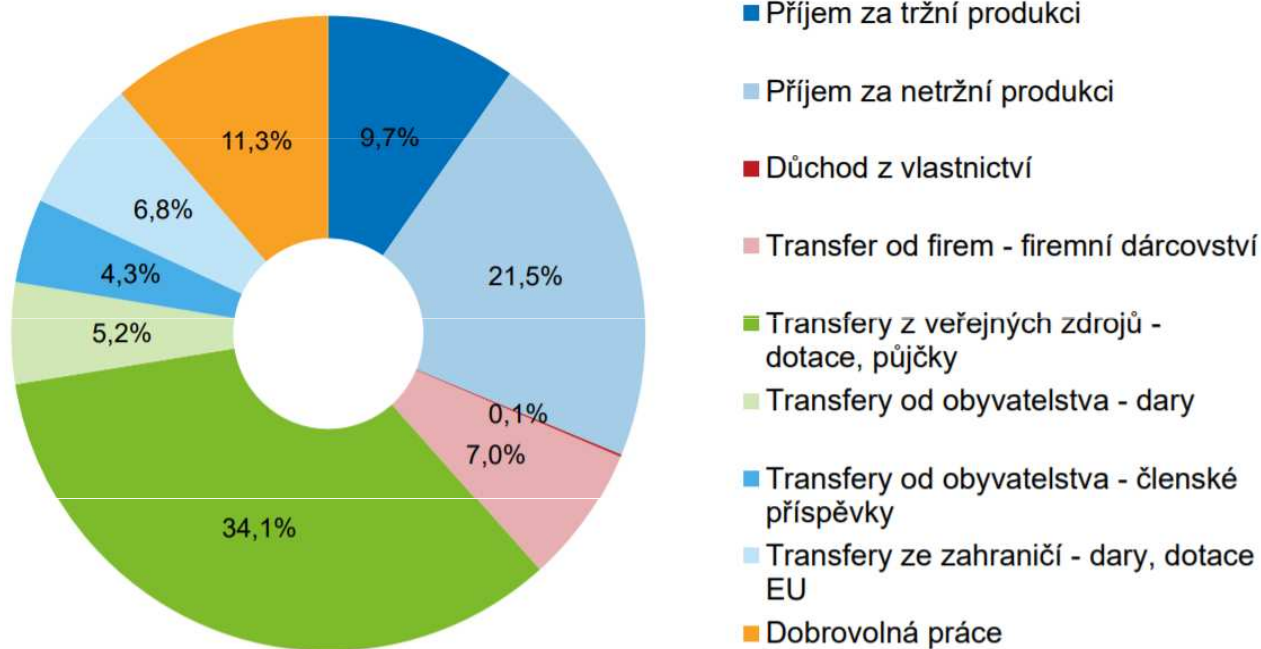

"I don't have any answers. I'm a non-prophet."

Financování NNO v ČR

– podle dat ČSÚ (neziskové instituce sloužící domácnostem) v roce 2019

(Fořtová, J.; 2021)

Diverzifikace vs. koncentrace?

- na čem se literatura shodne?

... kategorizace, každý rád přidá komentář / návod / doporučení pro vhodný poměr diverzifikace (!)

(Pelikánová, 2018, Boukal a kol., 2013, Šedivý & Medlíková, 2011, Rektořík, 2010, Skovajsa a kol., 2010, Boukal, 2009, ... nebo třeba taky Anheier, 2005)

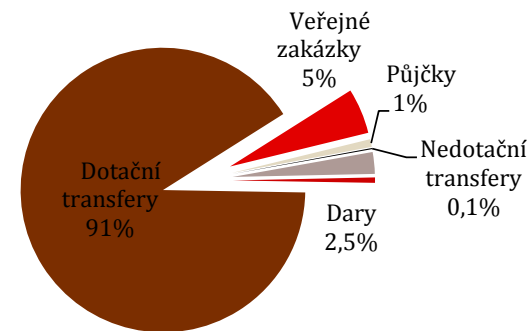
- a co je „teda kurník“ lepší? diverzifikace vs. koncentrace => stabilita vs. náklady

(Chang, Tuckman & Chikoto-Schultz, 2018, Kim, 2017, Chikoto & Neely, 2014, Frumkin & Keating, 2011, Carroll & Stater, 2009, Hager, 2001, Chang & Tuckman, 1994 => Lu, Lin & Wang, 2019, Hung & Hager, 2018)

Přímá podpora z veřejných rozpočtů

- Přímá podpora:

Financování - přímé	stát	kraje	obce
dotace	☒	☒	☒
veřejné zakázky	☒	☒	☒
dary: finanční a materiální		☒	☒
půjčky (přímé i nepřímé)	☒	☒	☒

(Prouzová, Z.; 2016)

- nejčastěji ve formě dotací, realizováno veřejnými politikami (SDP)
- proč? PROTOŽE jsou to důležití (výhradní) poskytovatelé úzce specializovaných veřejných služeb (humanitární zahraniční pomoc, multikulturní činnosti, integrace romské populace, ekologická osvěta...) či zabezpečují marginálních segment veřejných služeb

Nepřímá podpora z veřejných rozpočtů

– Nepřímá podpora:

Financování – nepřímé	stát	kraje	obce
slevy na daních	☒		
úlevy od správních poplatků	☒	☒	☒
úlevy od místních poplatků		☒	☒
prodej a pronájem majetku v symbolické či netržní ceně		☒	☒
Odpuštění, snížení sankcí, splátek	☒	☒	☒
pracovní čas zaměstnanců úřadu pro potřeby organizace.			☒
využití komunikačních a propagačních kanálů úřadů	☒	☒	☒

(Prouzová, Z.; 2016)

– Nejčastěji ve formě:

- možnosti využít komunikační a propagační kanály (obecní rozhlas, nástěnka, webové stránky)
- pronájem či zapůjčení majetku a zdrojů obce (pronájem, technické vybavení, pracovní čas)
- věcné a finanční dary
- ...
- X) osvobození od místních poplatků, slevy na daních

Rozbor financování NNO I.

O čem je?

- o NNO v roce 2016:
  - celkem 132.953 subjektů (na jednu NNO v ČR připadá 79 obyvatel) *dnes okolo 143 tisíc subjektů*
  - pracovní úvazky FTE: 104.277 (2,04 %) *dnes okolo 116.991 (2,2 %)*
  - dobrovolníci FTE: 26.102 *dnes okolo 32 tisíc dobrovolníků FTE*
  - podíl na tvorbě HDP: 1,66 % *dnes okolo 1,78 %*
- Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů
  - zpracováno pro RVNNO
  - zahrnuje jen vybrané právní formy NNO
  - zabývá se alokovanými prostředky ve formě dotací (vč. spolufinancování z EU a EHP) a veřejných zakázek
  - pracuje se státním rozpočtem, rozpočty krajů a hl. m. Prahy, rozpočty obcí a rozpočty státních fondů

Rozbor financování NNO II.

Obecně.

- nadačním subjektům, spolkům, pobočným spolkům, obecně prospěšným společnostem, ústavům, účelovým zařízením církví, školským právnickým osobám a zájmovým sdružením právnických osob bylo v roce 2016*:
  - poskytnuto ve výši 17.889,7 mil. Kč ([Je to moc, či málo?](#))
(zahrnuje všechny úrovně rozpočtů)
  - zadáno veřejných zakázek ve výši 225,4 mil. Kč vč. DPH
(zahrnuje státní rozpočet, rozpočty státních fondů, rozpočty krajů vč. hl. m. Prahy)

* NNO v daných právních formách bylo v roce 2016 120.854, z toho: 85.308 z.s., 25.085 pobočných z.s., 2.672 o.p.s., 397 z.ú., 517 nadací, 1.558 nadačních fondů, 252 školských právnických zařízení, 938 zájmových sdružení p.o., 4.127 církevních právnických osob

Konkrétní údaje o podpoře I.

– ve formě dotací bylo v roce **2016** NNO poskytnuto celkem **17.889,7 mil. Kč**, z toho:

– **ze státního rozpočtu: 60,8 %**

13.442 dotací ve výši 10.873,4 mil. Kč (+11,3 %) obdrželo 6.941 subjektů

(z toho EU a EHP kofinancováno 1.434 dotací a administrováno 153 projektů pro 791 subjektů, vygenerováno dalších 1.276,2 mil. Kč)

– **z rozpočtů krajů a hl. m. Prahy: 15,9 %**

15.547 dotací ve výši 2.846,7 mil. Kč (+24 %) obdrželo 8.397 subjektů

(z toho EU a EHP kofinancováno 225 dotací a administrován 1 projekt pro 131 subjektů, vygenerováno dalších 244,8 mil. Kč)

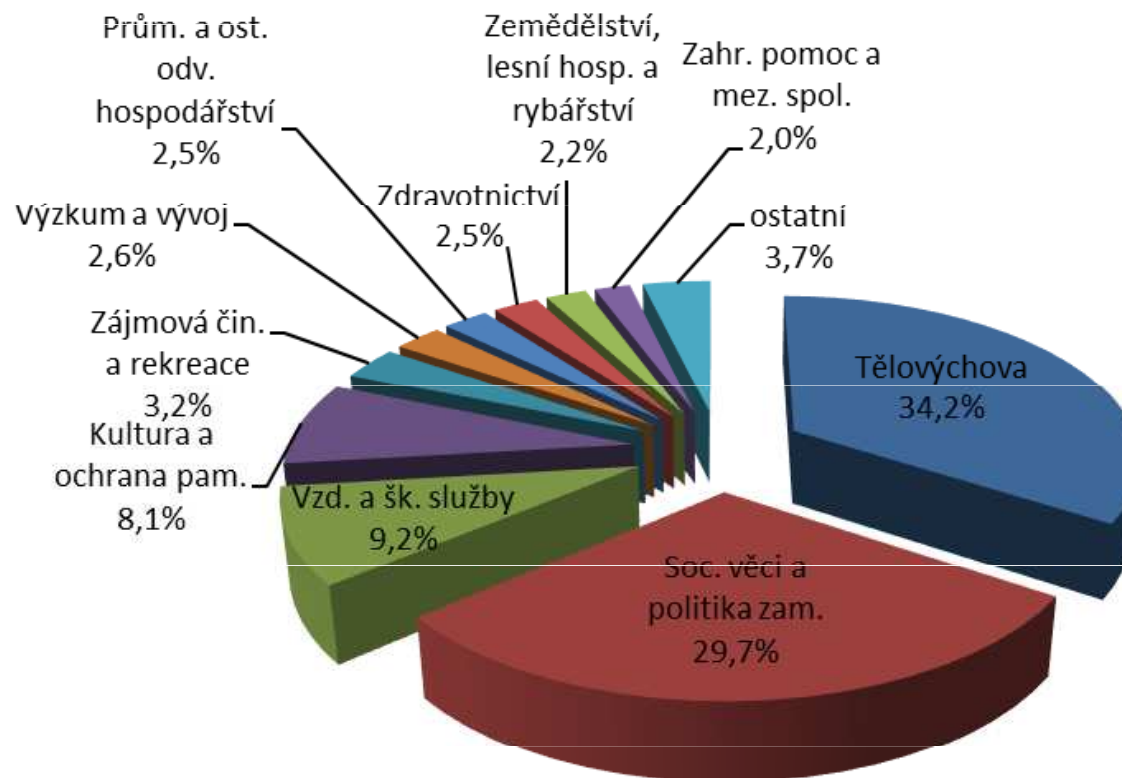
– **z rozpočtů obcí: 22,1 %**

dotace ve výši 3.948,7 mil. Kč (+7 %)

– **z rozpočtů státních fondů: 1,2 %**

dotace ve výši 220,9 mil. Kč (-70 %)

Konkrétní údaje o podpoře II. adresáti podpory

Konkrétní údaje o podpoře III. podoba podpory

– investice x provoz

- státní rozpočet: 432 dotací ve výši 687,9 mil. Kč x 13.010 dotací ve výši 10.185,4 mil. Kč
- krajské rozpočty: 729 dotací ve výši 421,3 mil. Kč x 14.818 dotací ve výši 2.425,3 mil. Kč

– státní dotační politika

- vládou centrálně koordinovaná politika zaměřená na podporu vybraných právních forem v předem stanovených oblastech (pro rok 2016 schválená 15. 6. 2015)
- v daném režimu poskytnuto 10.188 dotací ve výši 7.883,5 mil. Kč (72,5 %)
- 17 oblastí: Sociální služby (48,1 %); Tělesná výchova a sport (32,1 %); Zahraniční aktivity (4,0 %); Kultura (4,0 %); Děti a mládež; Protidrogová politika; Péče o zdraví a prevence; Rodinná politika; Životní prostředí a udržitelný rozvoj; Národnostní menšiny a etnické skupiny; Ochrana spotřebitele a nájemních vztahů; Vzdělávání a lidské zdroje; Rizikové chování; Romská menšina; Rovné příležitosti žen a mužů; Boj s korupcí; Ostatní (nezařazené)

Konkrétní údaje o podpoře III. podoba podpory

– investice x provoz

- státní rozpočet: 432 dotací ve výši 687,9 mil. Kč x 13.010 dotací ve výši 10.185,4 mil. Kč
- krajské rozpočty: 729 dotací ve výši 421,3 mil. Kč x 14.818 dotací ve výši 2.425,3 mil. Kč

– státní dotační politika

- vládou centrálně koordinovaná politika zaměřená na podporu vybraných právních forem v předem stanovených oblastech (pro rok 2016 schválená 15. 6. 2015)
- v daném režimu poskytnuto 10.188 dotací ve výši 7.883,5 mil. Kč (72,5 %)
- 17 oblastí: Sociální služby (48,1 %); Tělesná výchova a sport (32,1 %); Zahraniční aktivity (4,0 %); Kultura (4,0 %); Děti a mládež; Protidrogová politika; Péče o zdraví a prevence; Rodinná politika; Životní prostředí a udržitelný rozvoj; Národnostní menšiny a etnické skupiny; Ochrana spotřebitele a nájemních vztahů; Vzdělávání a lidské zdroje; Rizikové chování; Romská menšina; Rovné příležitosti žen a mužů; Boj s korupcí; Ostatní (nezařazené)

Konkrétní údaje o podpoře IV. významní adresáti - SR

Název NNO příjemce dotace (zdroj: Databáze kapitol SR, upraveno)	Součet dotací (v tis. Kč)	Podíl na celkovém objemu (v %)	Počet dotací
Fotbalová asociace České republiky	375 915	3,5	9
CESNET, zájmové sdružení právnických osob	276 865	2,5	7
Člověk v tísni, o.p.s.	167 379	1,5	93
Horáká služba ČR, o.p.s.	150 004	1,4	4
Diecézní charita Brno	149 173	1,4	154
Slezská diakonie	137 199	1,3	111
Český atletický svaz	126 095	1,2	9
NADĚJE	125 699	1,2	87
Český olympijský výbor	122 094	1,1	6
Česká unie sportu, z.s.	109 640	1,0	4
Armáda spásy v České republice, z. s.	99 531	0,9	64
Český svaz ledního hokeje z.s.	97 483	0,9	8
Autoklub České republiky	86 874	0,8	10
Technologické centrum Akademie věd České republiky	80 107	0,8	9
Česká obec sokolská	85 615	0,8	8
Česká basketbalová federace, z.s.	82 297	0,8	7
Český tenisový svaz z. s.	81 471	0,7	8
Národní olympijské centrum vodních sportů, z.s.	80 000	0,7	1
Svaz lyžařů České republiky z.s.	70 317	0,6	9
Charita Česká republika	70 282	0,6	31
Blakupské gymnázium J. N. Neumanna a církevní z. škola	66 899	0,6	11
Český volejbalový svaz	66 305	0,6	7
ČESKÝ SVAZ CYKLISTIKY z.s.	61 721	0,6	7
Spolek pro GP ČR Brno	60 000	0,6	1
Česká unie bojových umění z.s.	58 795	0,5	6
Česká katolická charita	57 903	0,5	14
Český svaz kanoeistů, z.s.	54 138	0,5	5
Blakupské gymnázium Brno a mateřská škola	52 259	0,5	4

- největší objem dotací získala Fotbalová asociace ČR (375 mil. Kč)
- nejvíce dotací získala Diecézní charita Brno (154)
- 16 % objemu dotací poskytnuto 10 NNO

Konkrétní údaje o podpoře V. významní adresáti - KR

Název NNO příjemce dotace (Zdroj: Databáze rozpočtů krajů a hl. m. Prahy, upraveno)	Součet dotací (v tis. Kč)	Podíl na celkovém objemu (v %)	Počet dotací
Diecézní charita Brno	56 809	2,0	194
PRAŽSKÝ FOTBALOVÝ SVAZ	49 900	1,8	7
Středočeské inovační centrum, spolek	38 525	1,4	3
JIC, zájmové sdružení právnických osob	33 077	1,2	4
Prostějov olympijský, z. s.	26 746	0,9	2
Armáda spásy v České republice, z. s.	22 852	0,8	34
Divadlo Archa o.p.s.	22 000	0,8	1
SANANIM z. ú.	21 905	0,8	18
Filharmonie Bohuslava Martinů, o.p.s.	21 750	0,8	1
Mateřská škola, Základní škola a Praktická škola při centru ARPIDA, o.p.s.	21 568	0,8	5
Český svaz ledního hokeje z.s.	21 420	0,8	5
NADĚJE	18 124	0,6	65
Činoherní klub, o.p.s.	18 000	0,6	1
Fotbalová asociace České republiky	17 600	0,6	18
Sportovní klub Hala Lužiny z.s.	15 620	0,5	4
Dejvické divadlo, o.p.s.	14 300	0,5	2
Tělocvičná jednota Kobylisy, z.s.	12 800	0,4	4
DEAI (Setkání) z.s.	12 500	0,4	2
Regionální rozvojová agentura Jižní Moravy	12 100	0,4	1
Ekologické centrum Orlov, o.p.s.	11 999	0,4	6
Základní škola Bernarda Bolzana obecně prospěšná společnost	11 309	0,4	1
Základní škola waldorfská a mateřská škola České Budějovice o.p.s.	11 079	0,4	3
HEWER, z.s.	10 867	0,4	9
Společnost Podané ruce o.p.s.	10 526	0,4	49
PKF - Prague Philharmonia, o.p.s.	10 300	0,4	3
MeetFactory o.p.s.	10 000	0,4	1

- největší objem dotací získala Diecézní charita Brno (56,8 mil. Kč)
- nejvíce dotací získal Junák – český skaut, kraj Praha, z. s. (198)
- 11 % objemu dotací poskytnuto 10 NNO

Konkrétní údaje o podpoře VI. veřejné zakázky

- ve formě veřejných zakázek bylo v roce 2016 NNO zadáno 897 zakázek v celkové hodnotě **598,9 mil. Kč vč. DPH**, z toho:
- **ze státního rozpočtu: 37,6 %** (392 vz ve výši 225,4 mil. Kč), 3 největší zadavatelé:
  - MV: 179,601 mil. Kč vč. DPH (43 vz) – 79,7 %
  - MD: 20,389 mil. Kč vč. DPH (219 vz) – 9 %
  - MŽP: 7,542 mil. Kč vč. DPH (65 vz) – 3,3 %
- **z rozpočtů krajů a hl. m. Prahy: 62.4 %** (505 vz ve výši 373,5 mil. Kč), 3 největší zadavatelé:
  - Jihomoravský kraj: 189,004 mil. Kč vč. DPH (42 vz) – 50,6 %
  - Královehradecký kraj: 90,762 mil. Kč vč. DPH (45 vz) – 24,3 %
  - Olomoucký kraj: 67,769 mil. Kč vč. DPH (100 vz) – 18,1 %

Shrnutí?

- nejvýznamnější zdroje?
- diverzifikace vs. koncentrace
- přímá vs. nepřímá veřejná podpora
- přímá veřejná podpora – úrovně, hlavní oblasti, forma

Doporučená literatura

Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů v roce 2016 – dostupný [zde](#)

Přílohy dokumentu: Rozbor financování nestátních neziskových organizací ... v roce 2016 – dostupné [zde](#)

PROUZOVÁ, Zuzana. *Přímé a nepřímé financování soukromých neziskových organizací z veřejných rozpočtů České republiky v letech 2008 až 2013*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. ISBN 978-80-210-8084-3.

Další zdroje:

Hlavní oblasti státní dotační politiky vůči NNO na podporu veřejně prospěšných činností pro rok 2020 – dostupné [zde](#)

Jak křehká je lež...

BKV_ERNO / BKV_ENNO:

O kom je řeč?

Legislativa

Účetnictví a ekonomické řízení

Financování

Transparentnost

=>

„Semestrální projekt“

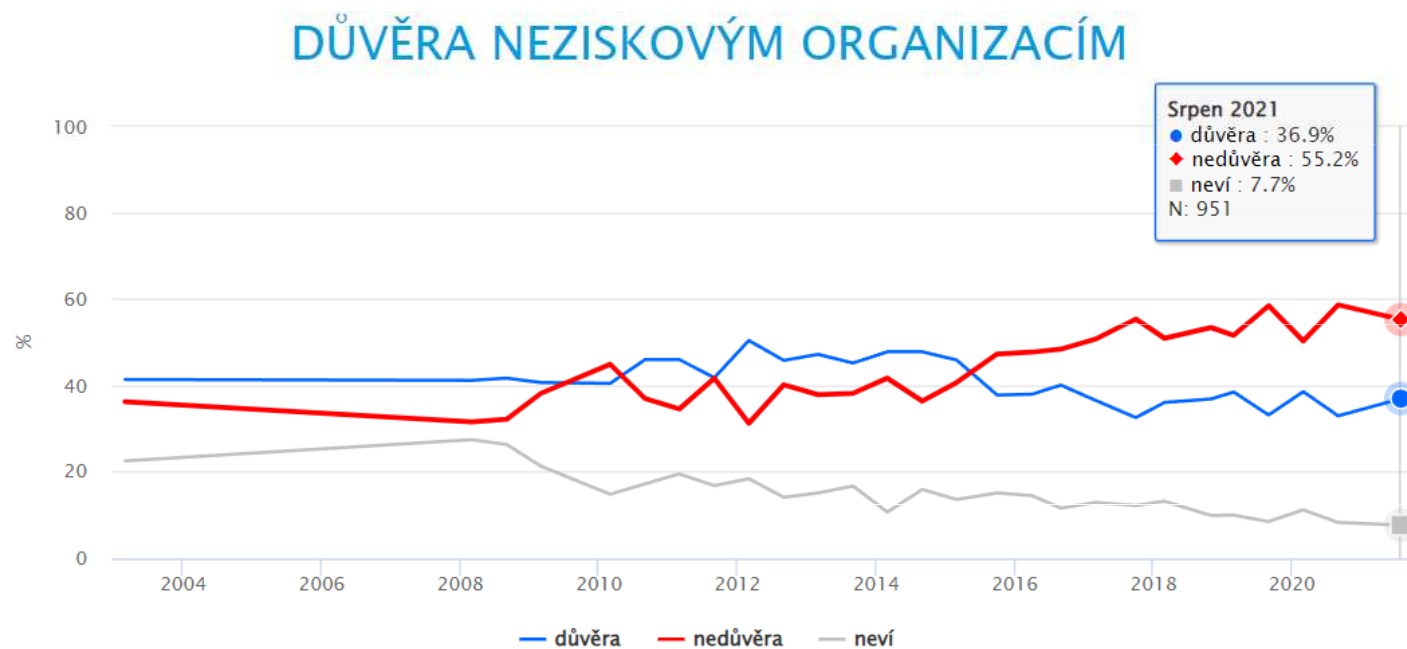
Obsah bloku

- nastínění problematiky transparentnosti
- dosavadní poznání v ČR
  - Transparentnost nadací?
  - Transparentnost vybrané struktury – FAČR?
- semestrální projekt
  - zvolená organizace ČČK
  - konkrétní zadání

Transparentnost NNO

- podle výsledků CVVM ze srpna 2021 důvěřuje NNO v České republice jen 36,9 % respondentů, nedůvěřuje potom 55,2 % respondentů

Zdroj: [CVVM](#)

Transparentnost NNO

- jak zvyšovat důvěru? využít veškeré komunikační aktivity k otevřenému vystupování (Ball, 2009; Gazolla & Ratti, 2014)
  - ... což může vést k získání dodatečných zdrojů
- je potřeba důvěru posilovat? (Jordan & Tuijl, 2006)
  - růst počtu a velikosti NNO
  - větší tok finančních prostředků směrem k NNO
  - vyšší hlasitost NNO při formulování veřejné politiky
- **Transparentnost** = plnění předem daných povinností (tj. včetně legislativních požadavků) vůči stakeholderům, jedná se tedy o základní nástroj pro získání důvěryhodnosti veřejnosti
- co lze z pohledu transparentnosti hodnotit: přítomnost statutu, výročních zpráv, účetních výkazů ve veřejných rejstřících, existence webu...

Dosavadní poznání v ČR

		Hyánek a kol., 2002	Vajdová, 2005	Stránský, 2007 resp. Stránský, 2009	Bachmann, 2012	Jošt, 2016a	Jošt, 2017	Bachmann, 2017	Bachmann, 2018	
sledované období:		2002	2002	2004 - 2006	2011 - 2012	2009 - 2013	2009 - 2013	2015	2016	
vzorek:		178 nadací	není známo	164 nadací	2400 (vč. 100 nadací)	74 podpořených NIF (73 nadací, 1 nadační fond)	140 nadací (70 nepodpořených a podpořených z NIF)	22 (nezahrnuje nadace)	28 (nezahrnuje nadace)	
předmět analýzy:	Veřejný rejstřík (vč. Sbirky listin)	ano	není známo	ano	-	ano	ano	-	-	
	webová stránka organizace	-	není známo	ano	ano	ano	ano	ano	ano	
podíl organizací zveřejňující účetní závěrky:		56,18%	50%	78%	19 % (Výkaz zisků a ztrát) 18 % (Rozvaha)	v průměru: 86,49%	v průměru: 89,71 % (podpořené) v průměru: 97,99 % (nepodpořené)	46,40%	45,50%	
další sledované proměnné:	výroční zprávy	ano	není známo	ano	-	ano	ano	-	-	
	statut (příp. další organizační dokumenty)	-		ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano
	údaje o auditu (výrok auditora, osoba auditora...)	-		ano	ano	ano	ano	ano	-	-
	grantová pravidla	-		ano	ano	-	ano	-	-	-
	pravidla pro správní náklady	-		ano	ano	ano	ano	ano	-	-
	webová stránky	-		-	-	-	-	-	ano	ano
	strategické dokumenty	-		ano	-	-	-	-	ano	ano
	další	-		např. soupis dárců a příjemců nadačních příspěvků, obsazení a fungování orgánů apod.	-	-	např. soupis dárců a příjemců nadačních příspěvků	-	-	

– NĚJAKÁ AKTUÁLNĚJŠÍ DATA BY NEBYLA?

Dosavadní poznání CVNS?

– Transparentnost českých nadací:

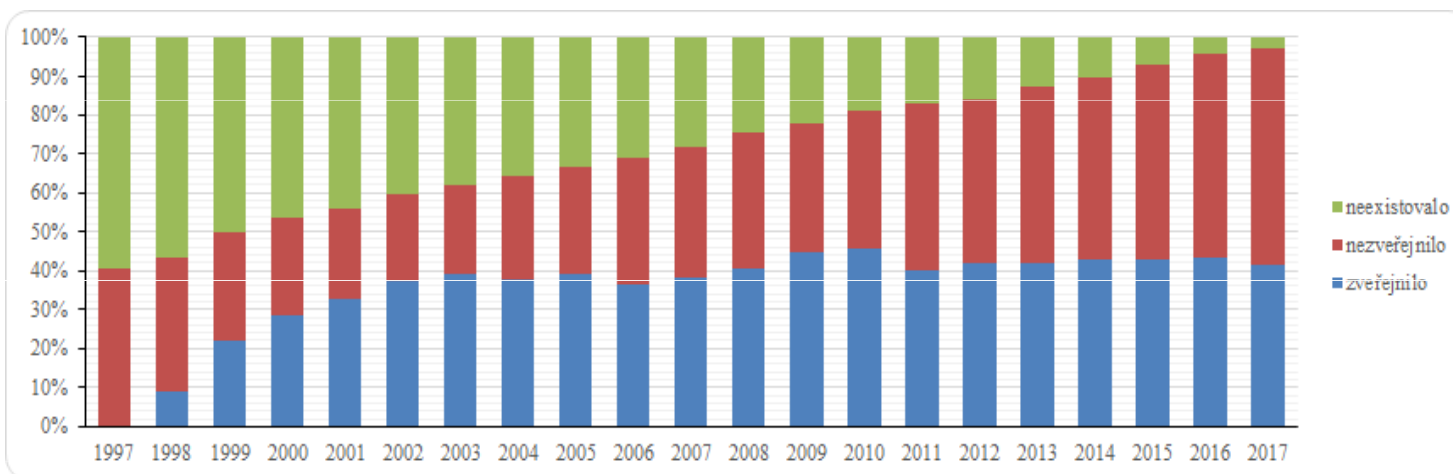
- velcí zástupci NNO (zejména majetkově), jež i přes nízký počet (543, resp. 528) mají významný společenský dopad
- právní forma s dlouhodobou povinností zveřejňovat účetní závěrky (již od roku 1997)

– Transparentnost vybrané struktury – Fotbalové asociace České republiky:

- velká NNO (členská základna, rozsáhlá organizační struktura) a zároveň příjemce největšího objemu veřejné podpory (státní rozpočet)
- povinnost zveřejňovat údaje se váže k „novému“ občanskému zákoníku (tj. data od roku 2014)

Transparentnost českých nadací I.

- z celkových 528 nadací má web jen 53,41 % subjektů
- Základní požadavek na zveřejnění naplňuje jen 90 subjektů (tj. 17,05 %) – povětšinou známé či firemní nadace (příkladem za všechny může být Nadace Charty 77, Vzdělávací nadace Jana Husa, Nadace Open Society Fund Praha, Nadace České spořitelny, Nadace ČEZ, Nadace O2 a podobně)
- průběžně neplní svou povinnost (v průměru) 51,32 % subjektů (resp. 35,58 % organizací, které mají webovou stránku)

Transparentnost českých nadací II.

– co přispívá k dlouhodobému plnění zákonných povinností?

„organizace s méně jak pěti zaměstnanci 3 krát častěji neplní své zákonné povinnosti. Subjekt s počtem zaměstnanců v rozmezí od 6 do 9 zaměstnanců jen 1,4 krát účetní výkazy zveřejní, subjekt se zaměstnanci v rozmezí od 10 do 19 dokonce 1 ku 1. Při 8% chybě 1. stupně (zamítáme nezávislost, ačkoli nezávislé jsou) jde říci, že tendence zveřejnit je závislá na počtu zaměstnanců. S více zaměstnanci je vyšší pravděpodobnost zveřejnění než nezveřejnění, což je do určité míry propojeno s předpokládanou profesionalizací větších subjektů.“

„stáří organizace se negativně odráží v chuti plnit zákonné povinnosti. Pokud organizace zveřejňuje účetní výkazy, bývá spíše mladší. 2/3 organizací plnících své povinnosti jsou mladší 14 let, zatímco 71 % neplnících představuje subjekty starší 15 let. U mladších organizací tak lze předpokládat, že si zakladatelé těchto subjektů uvědomují potřebnost transparentnosti a mění se kulturu neziskového sektoru, která k transparentnosti do určité míry také vede.“

„Organizace plnící zákonný požadavek mají statisticky významněji dostupnou webovou prezentaci, než organizace neplnící. Tři čtvrtiny organizací, které odevzdávají účetní výkazy, má zprovozněný web a lze tak předpokládat jejich větší snahu o dosažení transparentnosti, resp. o využívání webu coby komunikačního kanálu s širší veřejností“

„...více překvapující je, že se podařil prokázat statisticky signifikantní vztah odevzdávání účetních závěrek k počtu a osobě zakladatele. 88 % subjektů plnících zákonné povinnosti založila fyzická či právnická osoba. U subjektů nezveřejňujících účetní výkazy je však nejčastějším zakladatelem také fyzická osoba. Na větším významu nabývají ale i další formy osob. Každá devátá organizace, která neplní své povinnosti, je založená jinou NNO, každá desátá veřejným sektorem.“

„NNO s jedním zakladatelem 3,7 krát častěji neplní své zákonné povinnosti. NNO s více zakladateli dokonce 6,5 krát. 71 % organizací dlouhodobě zveřejňujících účetní závěrky má právě jednoho zakladatele.“

„Statisticky nejčastěji plní své zákonné povinnosti organizace z Prahy (61 %). Důvodem může být i skutečnost, že v Praze je zaregistrováno nejvíce nadací.“

Transparentnost českých nadací III.

– a dá se to nějak srozumitelně shrnout? Jasně, do...

„...prototypu NNO, která naplňuje své základní požadavky na transparentnost. Jedná se o NNO mladší 14 let, s funkční webovou stránkou, sídlící v Praze a s jedním zakladatelem, kterým je fyzická, či právnická osoba. Mezi takovéto organizace patří např. Nadace Leontinka, Nadace Světového fondu dětí apod. Takovýchto organizací je ve vzorku 33 (6,25 %), z toho plní povinnosti absolutně 19 (nadpoloviční většina). Zúžením na prototypové organizace se zvýší míra kontinuálního plnění zákonných povinností (tj. odevzdávání účetních závěrek) z původních 17,05 % (90 z 528 subjektů) na 57,58 % (19 z 33).“

Transparentnost českých nadací IV.

– co na to říkají autority?

„nadace se řadí mezi zodpovědnější organizace českého nestátního neziskového sektoru (Šplíchalová), které do určité míry v plnění povinností překonávají organizace sektoru ziskového (Bachmann, Jošt).“

„neochota zveřejňovat požadované dokumenty pramení jednak z nedostatku kvalifikovaných odborníků mezi zaměstnanci i v řadách členů správní rady (z toho pramenící neznalosti požadavků a termínů plnění), ale i z důvodu neexistence postihů, či z dlouhodobě zanedbávané veřejné kontroly (Bachmann, Hyánek, Jošt, Stránský, Šedivý, Šplíchalová). Svou úlohu však může hrát i nízká priorita zveřejňování (Bachmann, Stránský) či přetížení managementu organizace (Šedivý). Takovéto chování je nicméně nebezpečné pro jednotlivé organizace, ale i pro celý sektor a může vyústit v nízkou důvěru veřejnosti (Hyánek).“

„Chyba leží na obou stranách, tj. na straně veřejného sektoru i na straně samotných NNO (Bachmann, Hyánek, Jošt, Šedivý, Šplíchalová). Ze strany NNO by přirozeně měla být na místě ochota komunikovat a to i bez tlaku širší veřejnosti, která transparentnost (či efektivnost vynakládaných prostředků) do určité míry po NNO stejně nevyžaduje (Stránský) a bez jakékoliv konkrétnosti NNO označuje za „ty špatné a nedůvěryhodné“ (Šedivý).“

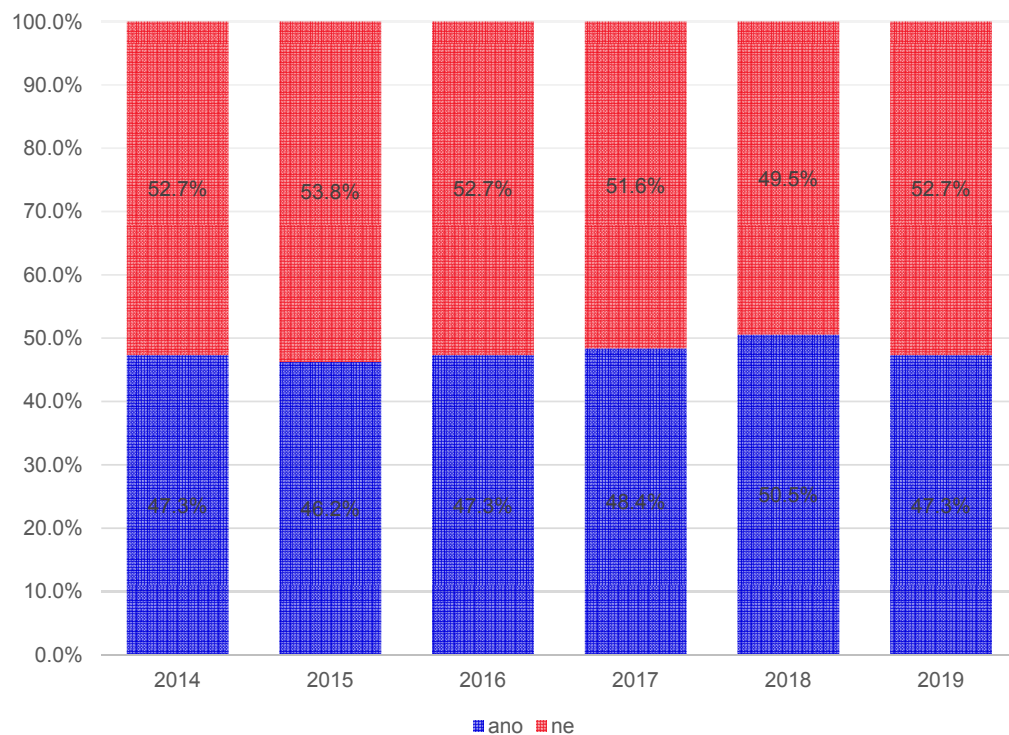
„Změna by mohla přijít v situaci, kdy by veřejný sektor začal prostřednictvím kontrol či následných sankcí zveřejňování finančních výkazů vymáhat (Jošt). Na změnu v přístupu veřejného sektoru však nelze spoléhat a do určité míry je ani nelze považovat za smysluplné – např. z důvodu nákladnosti (Bachmann). Nápomocné by tedy mohly být spíše jiné nástroje ze strany veřejného sektoru – větší osvěta (Jošt), identifikace neaktivních organizací (Šedivý), nebo např. zveřejnění podmíněné pořádky veřejných sbírek atd. (Hyánek). Dílčí další nástroje, které větší transparentnosti mohou napomoci, vznikají přímo v rámci nestátního neziskového sektoru. Takovými nástroji je kupříkladu rating „TOP100 nadací a fondů“ realizovaný Fórem Dárců (Hyánek) či certifikace „značka spolehlivosti“ realizovaná Asociací veřejně prospěšných organizací (Bachmann, Šedivý). Oba ze zmiňovaných nástrojů však zatím naráží na kriticky nízký počet (dobrovolně) zapojených subjektů, mezi kterými lze stěží najít klíčové hráče nestátního neziskového sektoru (Šedivý).“

Transparentnost FAČRu – I. (obecné výsledky)

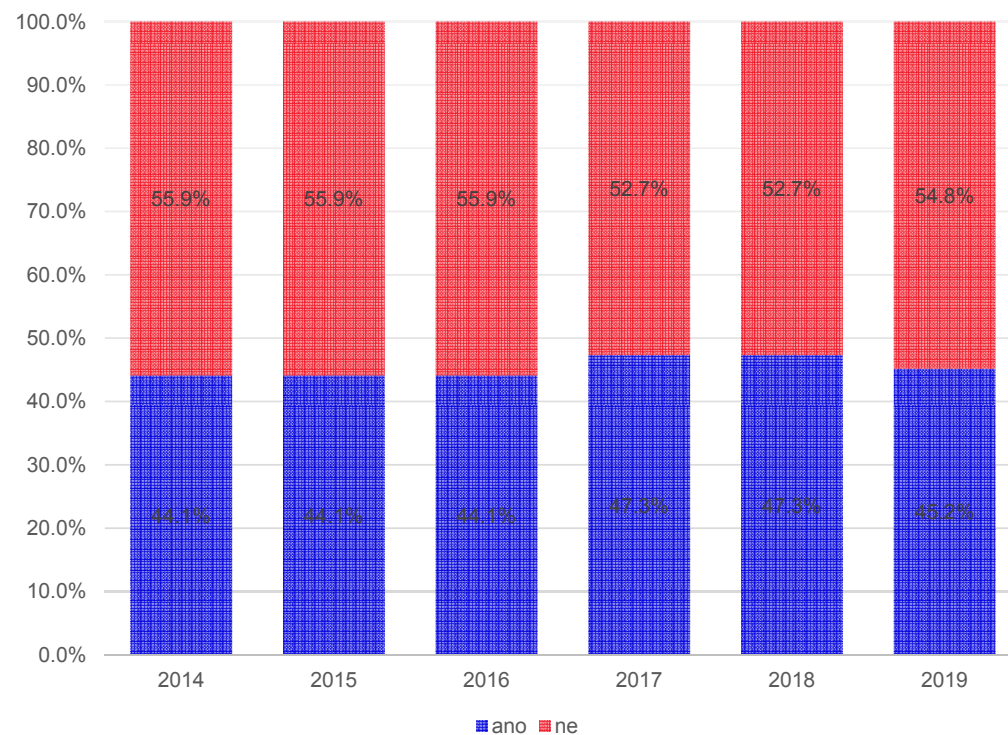
- 93 pobočných spolků
- obec: maloměsto (3,2 %) / střední město (59,1 %) / větší město (18,3 %) / velkoměsto (15,1 %) / hl. m. Praha (4,3 %)
- zaměstnanci: „1 až 5“ (19,4 %), jinak nenalezeno (80,6 %)
- web: ano (45,2 %) / ne (54,8 %)
- transparentní účet: ano (0,0 %) / ne (100,0 %)
- podřízené kluby: ano (26,9 %) / ne (73,1 %)
- vznik: 1993 (1,1 %) / 1995 (1,1 %) / 1997 (1,1 %) / 2001 (14,0 %) / 2002 (1,1 %) / 2004 (1,1 %) / 2011 (71,0 %) / 2013 (9,7 %)
- veřejný rejstřík – účel: ano (96,8 %) / ne (3,2 %)
- veřejný rejstřík – vedlejší činnost: ano (2,2 %) / ne (97,8 %)
- veřejný rejstřík – obsazení funkcí: ano (72,0 %) / ne (28,0 %)
- veřejný rejstřík – stanovy: ano (95,7 %) / ne (4,3 %)
- účetnictví: nenalezeno (41,9 %) / p. ú. ve zjednodušeném rozsahu (10,8 %) / p. ú. v plném rozsahu (47,3 %)
- a účetní výkazy: ...

Transparentnost FAČRu – II. (zveřejnění účetních výkazů)

(rozvaha)

(výkaz zisku a ztráty)

100 (průměrně mezi roky je rozvaha odevzdávána o 5,5 % více než výkaz zisku a ztráty)

Transparentnost FAČRu – III. (Jak si stojí ekonomicky?)

		Aktiva	HČ: Náklady celkem	HČ: Výnosy celkem	HČ: VH	VČ: Náklady celkem	VČ: Výnosy celkem	VČ: VH	Majetková struktura	Zadluženost	HČ: HHI	VČ: HHI
2019	průměr	1 212,7	2 415,2	2 443,8	31,6	9,4	53,3	44,7	94%	7%	65%	97%
	medián	666,0	785,5	766,5	4,5	0,0	0,0	0,0	99%	3%	67%	100%
	max	12 054,0	55 921,0	56 520,0	700,0	336,0	407,0	407,0	100%	38%	100%	100%
	min	82,0	292,0	309,0	-201,0	0,0	0,0	-14,0	67%	0%	35%	51%
	(n)	44	42	42	42	42	42	42	44	44	42	17
PRŮMĚR	průměr	1 098,2	3 207,8	3 254,0	48,1	13,5	41,8	28,9	94%	9%	67%	92%
	medián	543,8	1 047,2	1 099,2	19,7	0,0	0,3	0,0	98%	6%	69%	94%
	max	9 947,8	57 946,3	58 808,0	908,5	291,2	334,8	321,8	100%	39%	82%	100%
	min	158,0	528,3	526,7	-284,0	0,0	0,0	-6,5	75%	0%	44%	82%
	(n)	36	33	33	33	33	33	33	32	32	31	10
2014	průměr	1 023,1	3 344,9	3 406,3	61,3	17,4	41,7	24,0	95%	14%	65%	86%
	medián	472,0	1 325,0	1 262,0	-15,0	0,0	0,0	0,0	99%	8%	64%	100%
	max	7 536,0	64 169,0	64 862,0	1 432,0	254,0	334,0	319,0	100%	59%	98%	100%
	min	149,0	711,0	673,0	-161,0	0,0	0,0	-112,0	77%	0%	25%	55%
	(n)	44	41	41	41	41	41	41	44	44	41	20
VÝVOJ 2019/2014	průměr	119%	72%	72%	52%	54%	128%	186%	99%	49%	100%	113%
	medián	141%	59%	61%	-30%	0%	0%	0%	100%	37%	104%	100%
	max	160%	87%	87%	49%	132%	122%	128%	100%	64%	102%	100%
	min	55%	41%	46%	125%	0%	0%	0%	87%	0%	139%	93%
	(n)	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1	-3

- *Majetková struktura:* $\text{Rozvaha: Krátkodobý finanční majetek celkem} / \text{Rozvaha: Aktiva celkem}$
- *Zadluženost:* $\text{Rozvaha: Cizí zdroje celkem} / \text{Rozvaha: Aktiva celkem}$
- *HHI (Hirschman-Herfindahl Index):* $\sum(\text{dílní kategorie výnosů} / \text{Výnosy celkem})^2$

Transparentnost FAČRu – IV. (z pohledu transparentnosti?)

- Zveřejněno vše podle zákonných požadavků: **ano** (30,1 %) / **ne** (69,9 %)

(veřejný rejstřík – účel / obsazení funkcí / stanovy / kontinuální účetní závěrky)

- Kontinuálně zveřejněné účetní závěrky: **ano** (35,5 %) / **ne** (64,5 %)

(všechny požadované účetní výkazy)

Transparentnost FAČRu – V. (typická transparentní organizace? I.)

– Zveřejněno vše podle zákonných požadavků: **ano** (30,1 %) / **ne** (69,9 %)

(veřejný rejstřík – účel / obsazení funkcí / stanovy / kontinuální účetní závěrky)

- obec: 166.406,9 (resp. 48.614,5)	/ 99.930,95 (resp. 31.973)	
- vznik: 2011 (75,0 %), 2001 (14,3 %), 2013 (7,1 %), 2002 (3,6 %)	/ 2011 (69,2 %), 2001 (13,8 %), 2013 (10,8 %) ... (1,5 %)	
- web: ano (50,0 %) / ne (50,0 %)	/ ano (43,1 %) / ne (56,9 %)	
- účetnictví: úplný rozsah (78,6 %), zjednodušený rozsah (21,4 %)	/ ...	
- veřejný rejstřík – účel: ...	/ ano (95,4 %) / ne (4,6 %)	
- veřejný rejstřík – obsazení funkcí: ...	/ ano (60,0 %) / ne (40,0 %)	
- veřejný rejstřík – stanovy: ...	/ ano (93,8 %) / ne (6,2%)	+ účetní charakteristiky

– Kontinuálně zveřejněné účetní závěrky: **ano** (35,5 %) / **ne** (64,5 %)

(všechny požadované účetní výkazy)

- obec: 164.266,7 (resp. 48.635)	/ 95.568,4 (resp. 31.194)	
- vznik: 2011 (75,8 %), 2001 (15,2 %), 2013 (6,1 %), 2002 (3,0 %)	/ 2011 (68,3 %), 2001 (13,3 %), 2013 (11,7 %) ... (1,7 %)	
- web: ano (45,5 %) / ne (54,5 %)	/ ano (45,0 %) / ne (55,0 %)	
- účetnictví: úplný rozsah (75,8 %), zjednodušený rozsah (24,2 %)	/ ...	
- veřejný rejstřík – účel: ano (97,0 %) / ne (3,0 %)	/ ano (96,7 %) / ne (3,3 %)	
- veřejný rejstřík – obsazení funkcí: ano (87,9 %) / ne (12,1 %)	/ ano (63,3 %) / ne (36,7 %)	
- veřejný rejstřík – stanovy: ano (100,0 %) / ne (0,0 %)	/ ano (93,3 %) / ne (6,7%)	

Transparentnost FAČRu – VI. (výsledky statistického testování)

(Zveřejněno vše podle zákonných požadavků i Kontinuálně zveřejněné účetní závěrky)

– Prokázaná závislost:

- *střední závislost - typ účetnictví (protože nevyplněno),*
- *střední závislost - zveřejnění funkce,*
- *střední-slabá závislost - velikost obce (neodevzdávající spíše z menších obcí).*

– Neprokázaná závislost:

- *slabý vztah – web, zveřejnění účelu,*
- *zanedbatelný vztah – rok vzniku, zveřejnění stanov.*

(POZOR – PROBLEMATICKÁ DATA.)

Transparentnost FAČRu – VII. (typická transparentní organizace? II.)

(Zveřejněno vše podle zákonných požadavků)

- „Průměr **celkových nákladů vedlejší činnosti** těch, co odevzdali je o 91,0 % nižší než těch, co neodevzdali.“
- „Průměr **zadluženosti** těch, co odevzdali je o 57,0 % nižší než těch, co neodevzdali.“
- „Medián **zadluženosti** těch, co odevzdali je o 86,2 % vyšší než těch, co neodevzdali.“ *(vliv odlehlých hodnot)*

(POZOR – PROBLEMATICKÁ DATA.)

Chcete vědět víc? / Zdroje?

BACHMANN, P. (2012). Transparentnost organizací občanské společnosti. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN: 978-80-7435-235-5.

BACHMANN, P. (2017). Governmental Subsidies and Transparency of Nonprofits: Friends or Enemies?. In: Proceedings of the 21st international conference Current trends in public sector research. Brno: Masaryk University. p. 240-247. ISBN 978-80-210-8448-3.

BACHMANN, P. (2018). To Generous Subsidies? Transparency of Nonprofit Organizations with Generous Public Funding. In: Proceedings of the 22st international conference Current trends in public sector research. Brno: Masaryk University. p. 236-243. ISBN 978-80-210-8923-5.

HYÁNEK, V., ŠKARABELOVÁ, S., PEKÁRKOVÁ, P., TŮMOVÁ, Z., ROSENMAYER, T. & POSPÍŠIL, M. (2004). Ekonomické výsledky nadačních subjektů v roce 2002. Brno: Centre for Nonprofit Sector Research. 32 p. ISBN: 80-239-3404-X.

JOŠT, M. (2016). Transparentnost hospodaření příjemců příspěvků z Nadačního investičního fondu. Český finanční a účetní časopis. 2016(2), 93-108. ISSN: 1802-2200.

JOŠT, M. (2017). Transparency in Conditions of Czech foundations management. Acta academica karviniensia, 46-58.

PEJCAL, J. (2020). The Transparency of Czech Foundations. The NISPAcee Journal of Public Administration and Policy. Slovensko, Bratislava: NISPAcee Press, XIII, č. 1, s. 157-188. ISSN 1337-9038.

STRÁNSKÝ, J. (2007). Transparentnost a výkaznictví v českých nadacích. Prague: Ministry of Interior of the Czech Republic. [online]. [cit. 15-12-2019]. Available at:

<http://www.mvcr.cz/soubor/studie-stransky-pdf.aspx>

STRÁNSKÝ, J. (2009). Měření výkonnosti nestátních neziskových organizací. Disertační práce. Prague: University of Economics, Prague. [online]. [cit. 15-12-2019]. Available at:

<https://vskp.vse.cz/id/1168374>

VAJDOVÁ, T. (2005). An Assessment of Czech Civil Society in 2004: after fifteen years of development: CIVICUS Civil Society Index Report for the Czech Republic. Brno: CERM. ISBN: 80-7204-379-X.

BKV_ERNO / BKV_ENNO:

O kom je řeč?

Legislativa

Účetnictví a ekonomické řízení

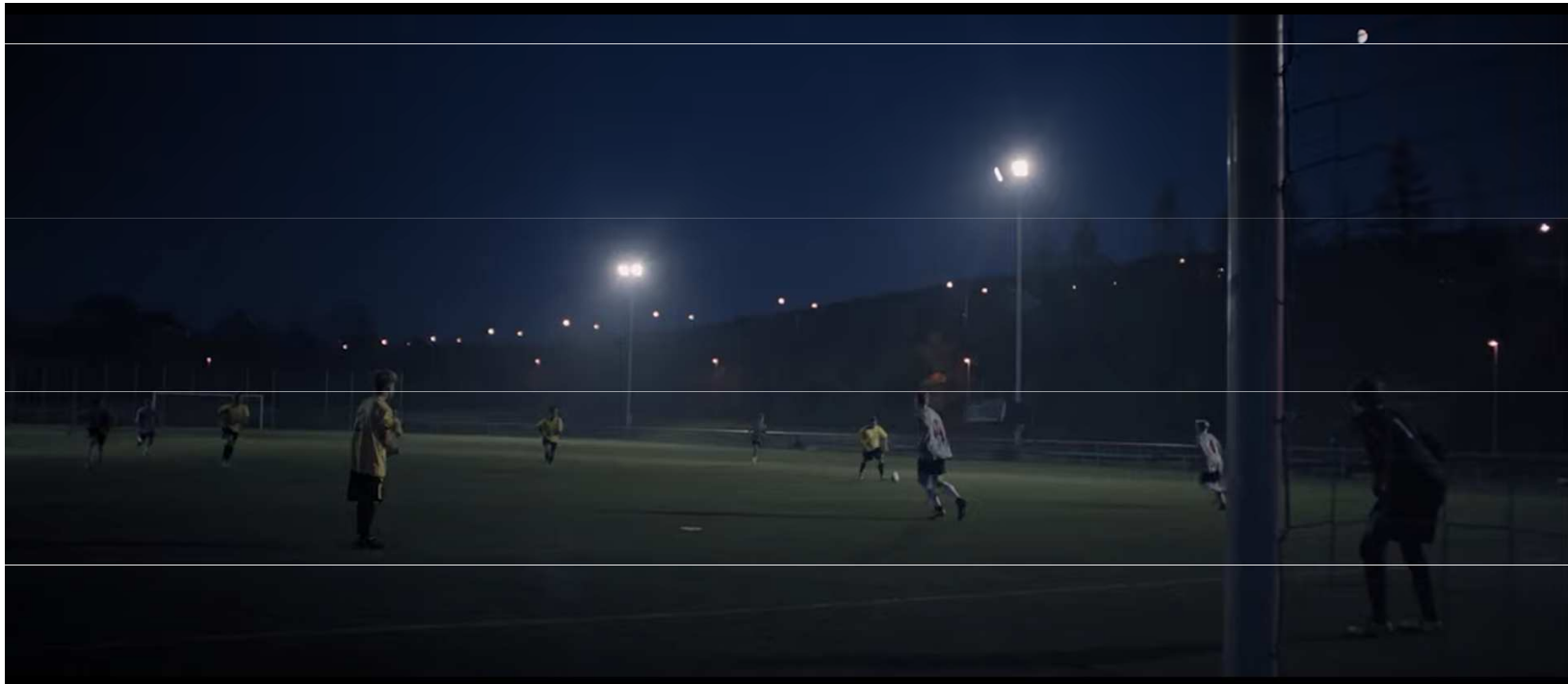
Financování

Transparentnost

=>

„Semestrální projekt“

Kdo udělá semestrální projekt? NĚKDO JINEJ!

Český červený kříž (ČČK)

- navazuje na Vlastenecký pomocný spolek pro Království české (1868) a Československý červený kříž (1919)
- státem uznaná národní společnost Červeného kříže

- posláním je:

„...předcházet a zmírňovat utrpení, chránit zdraví, život a úctu k lidské bytosti, podporovat vzájemné porozumění, přátelství a mír mezi národy a usilovat o naplňování Základních principů Červeného kříže a Červeného půlměsíce.“

- zejména pak tyto úkoly:

- působí v oblasti civilní obrany a ochrany obyvatelstva a poskytuje pomoc v případech katastrof a jiných mimořádných událostí;
- poskytuje zdravotnické, záchranné, sociální a další humanitární služby;
- působí jako výlučně uznaná pomocná organizace vojenské zdravotnické služby;
- šíří znalost Ženevských úmluv;
- působí v oblasti zdravotně-výchovné a spolupracuje s poskytovateli zdravotní péče.

- víc uchopitelně:

109 *první pomoc / dárcovství krve / humanitární pomoc / připravenost na katastrofy / humanitární právo / pátrací služba / sociální činnosti / dětská léčebna Bukovany / přístup k hendikepovaným / rekondiční pobyty pro děti a seniory / ediční činnost*

ČČK: formálně

- vznik: 1993 (organizace v „aktuální podobě“)
- IČ: 004 26 547
- právní forma: spolek (národní právo), resp. národní společnost Červeného kříže dle Ženevských úmluv (mezinárodní právo)
- organizační struktura:
  - ČČK a jeho orgány (Shromáždění delegátů ČČK, Výkonná rada ČČK, Dozorčí rada ČČK)
  - oblastní spolky ČČK (71 záznamů pobočných spolků v rámci veřejného rejstříku z toho 65 oblastních spolků; analogie ČČK)
  - místní skupiny ČČK (467 místních skupin)
- statutární orgány ČČK
  - prezident ČČK (Marek Jukl)
  - předseda/předsedkyně oblastní výkonné rady ČČK
- „sakumprásk“ více jak 12.568 členů a 2.993 dobrovolníků, 613 zaměstnanců
- web: cervenkykruz.eu

ČČK: ekonomika

– ze stanov...

„majetek ČČK tvoří zejména: jmění a jeho výnosy; výnosy z vlastních podílů a činností; výnosy z loterie.“

„prostředky k hrazení nákladů na svoji činnost získávají subjekty ČČK zejména: členskými a jinými příspěvky; dary, odkazy, sbírkami, fondy a nadacemi; výnosy z vlastního majetku a činnosti; výnosy z cenných papírů; výnosy z vlastní hospodářské činnosti; dotacemi a subvencemi.“

– z účetních výkazů (2014 - 2019):

Majetek	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aktiva celkem	268 932	255 919	257 210	248 933	246 466	242 931	245 878	256 181
Hlavní činnost	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Náklady celkem		37 904	43 865	42 667	44 324	50 016	58 340	65 533
Výnosy celkem		34 033	38 335	37 480	38 862	47 952	53 207	62 243
Výsledek hospodaření před zdaněním		- 3 871	- 5 530	- 5 187	- 5 462	- 2 064	- 5 133	- 3 290
Hospodářská činnost	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Náklady celkem		1 851	643	637	1 277	639	1 473	2 865
Výnosy celkem		3 131	2 578	2 565	4 334	2 981	4 301	7 198
Výsledek hospodaření před zdaněním		1 276	1 935	1 965	3 514	2 704	3 267	4 333

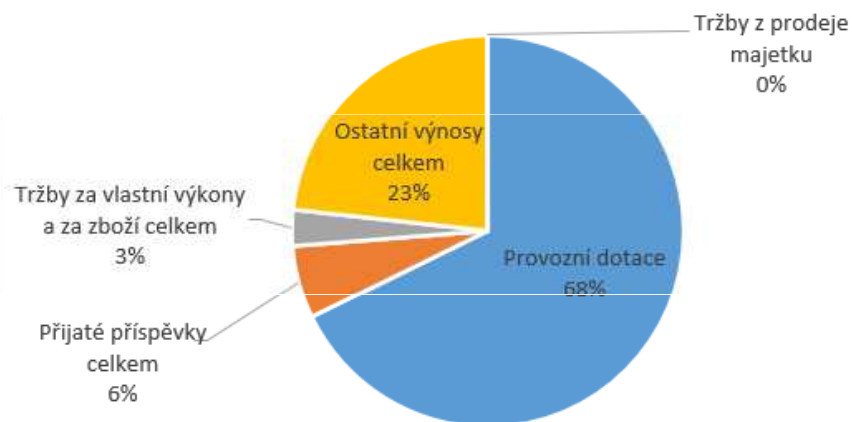
ČČK: ekonomika podrobněji I.

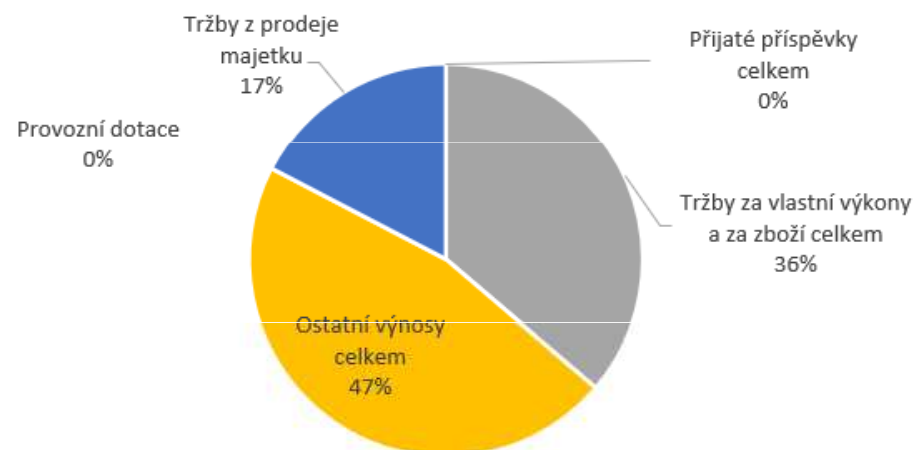
– z výroční zprávy (2020):

- Náklady: 65 533 tis. Kč // 2 865 tis. Kč
- Výnosy: 62 243 tis. Kč // 7 198 tis. Kč
- Hospodářský výsledek: - 3 290 tis. Kč // 4 333 tis. Kč

ČČK: Struktura výnosů - hlavní činnost 2020

ČČK: Struktura výnosů - hosp. činnost 2020

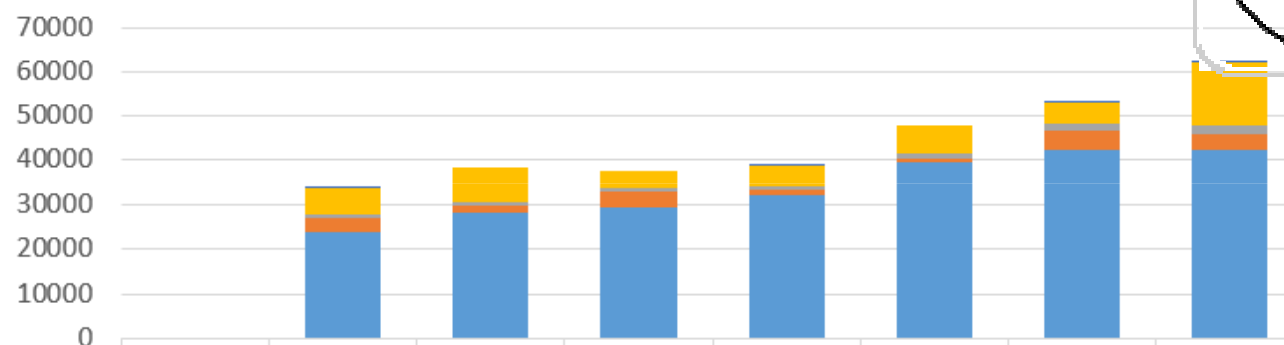
(HČ: provozní dotace: MZd 32 640 tis. Kč / MZV 9 032 tis. Kč / MV – Generální ředitelství HZS ČR 234 tis. Kč / MO 41 tis. Kč / ČSSZ – 221 tis. Kč / ostatní 10 tis. Kč)

ČČK: ekonomika podrobněji II.

ČČK: Struktura výnosů - hlavní činnost (tis. Kč)

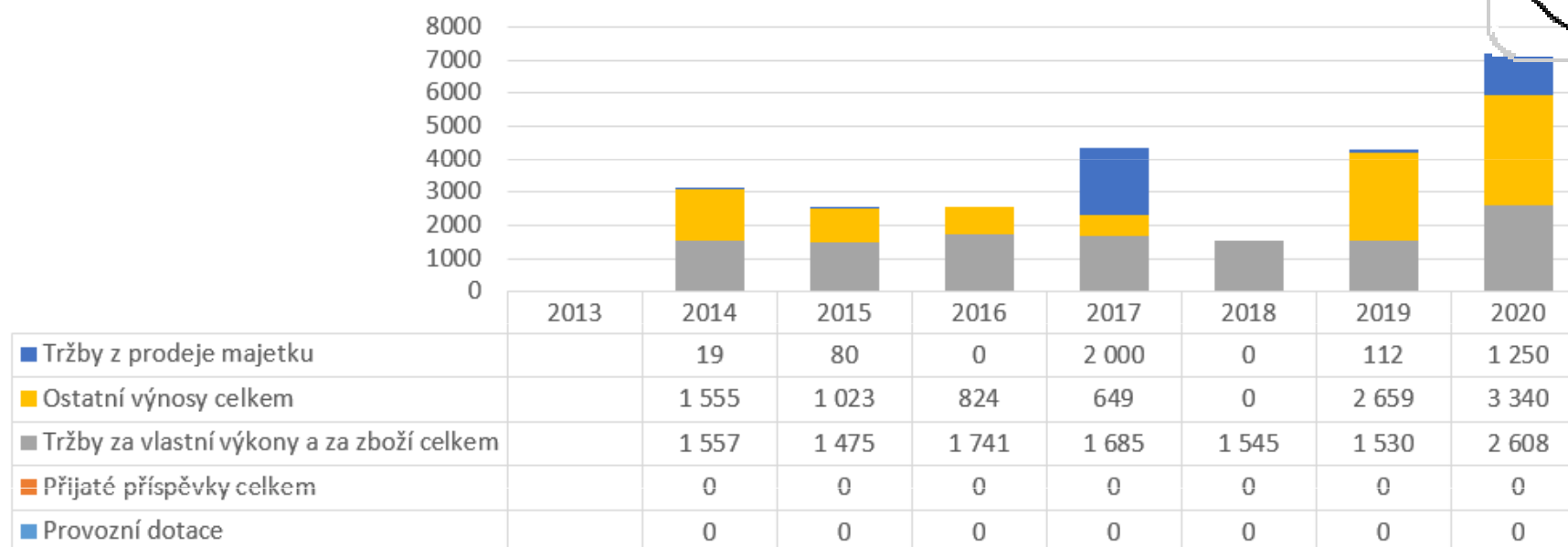

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
■ Tržby z prodeje majetku		1	0	0	5	0	8	5
■ Ostatní výnosy celkem		6 115	7 646	3 542	4 516	6 538	4 764	14 481
■ Tržby za vlastní výkony a za zboží celkem		865	666	631	820	1 166	1 764	1 846
■ Přijaté příspěvky celkem		2 969	1 792	3 696	1 378	909	4 498	3 733
■ Provozní dotace		24 083	28 231	29 611	32 143	39 339	42 173	42 178

ČČK: ekonomika podrobněji III.

ČČK: Struktura výnosů - hospodářská činnost (tis. Kč)

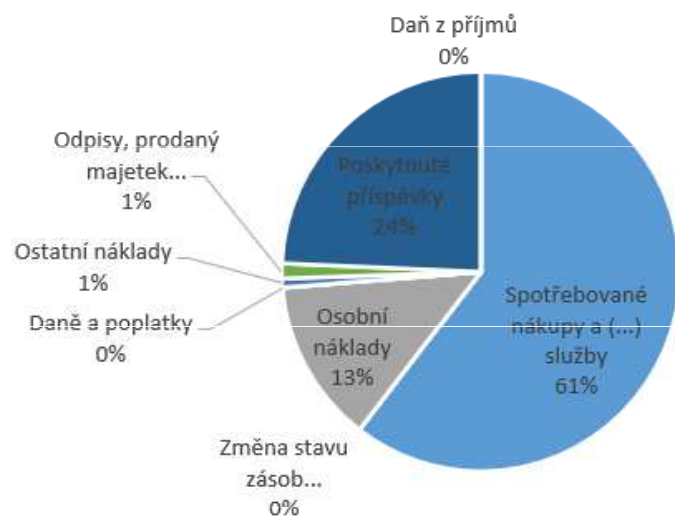
ČČK: ekonomika podrobněji IV.

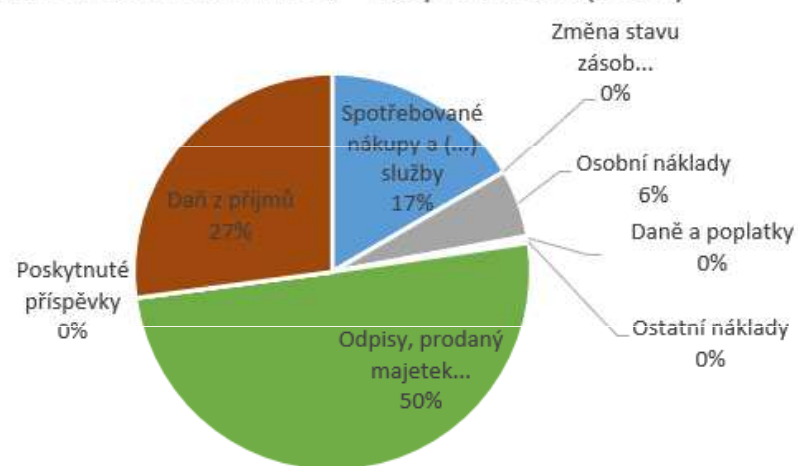
– z výroční zprávy (2020):

- Náklady: 65 533 tis. Kč // 2 865 tis. Kč
- Výnosy: 62 243 tis. Kč // 7 198 tis. Kč
- Hospodářský výsledek: - 3 290 tis. Kč // 4 333 tis. Kč

ČČK: Struktura nákladů - hlavní činnost (2020)

ČČK: Struktura nákladů - hosp. činnost (2020)

Další informace a mé zdroje?

- Výroční zpráva 2020: [zde](#)
- Století s červeným křížem: [zde](#)
- Historické milníky Č(S)ČK: [zde](#)
- Veřejný rejstřík (resp. sbírka listin) data ČČK za období 2014 až 2020

Zadání úkolu:

- naplňuje ČČK zákonné a „základní“ požadavky na transparentnost?
  - vyplňte dotazník za 2 Vám přiřazené pobočné spolky ČČK
(co dotazník sleduje? především existenci webových stránek a jejich obsah, resp. plnění zákonných požadavků – obecného i účetního rázu)
(dotazník je k dispozici zde: https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=I0-QEdvw3EyW9zkL1V_O6MJpC97to7IBoSas2n3Im9BUNzJPUDIKMVVWSDhMS0tIOTM0T0pZMUlxSy4u)
(informace čerpejte především z webu ČČK, z webu jednotlivých pobočných spolků, z Veřejného rejstříku – „Platné“ a z Veřejného rejstříku – „Sbírka listin“)
(přiřazení viz dokument **zadani-soupis_organizaci** v organizačních pokynech předmětu)
  - doložte své zdroje
(vložte do příslušné odevzdávárny **podklady** předmětu v podobě „IČ-ROK-Vašejméno“)
(např. Účetní závěrku za rok 2020 Oblastní spolek ČČK Jihlava (IČ 00426342) vložte do odevzdávárny v podobě 00426342 -2020-Pejcal, příp. 00426342-2020-rozvaha-Pejcal)
  - zpracujte reflexi (max. 2A4) zjištění a „pocitů“ z úkolu
(vložte do příslušné odevzdávárny **reflexe** předmětu)
- 117 – to vše do neděle 10. 4. včetně (8. týden výuky vč.), na konci semestru nabídneme reflexi vašich vypracování

Shrnutí

- O kom je řeč?
- Legislativa
- Účetnictví a ekonomické řízení
- Financování
- Transparentnost
- =>
- **„Semestrální projekt“**

Příště? 6. 5. (pouze BKV_ENNO)

Dotazy? jakub.pejcal@econ.muni.cz (dotazy k semestrálnímu projektu) / hyanek@econ.muni.cz